

**Oroszországi munkaszolgálatosok
keresik hozzátartozóikat**

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

III. ÉVFOLYAM 9. SZÁM.

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1947 FEBRUÁR 27.
5797 ADAR 7.

A zsidóság sorsdöntő két esztendeje

Küzdelem a zsidóság megmaradásáért, átmentéséért és az egység
megteremtéséért — a Pesti Izraelita Hitközség beszámolójának tükrében

A felszabadító Vörös Hadsereget és SZTALIN generalisszimusz ünnepelte a Mazot nagygyűlésének sokezer főnyi közönsége

A pesti zsidóságnak talán még sohasem volt alkalma arra, hogy olyan nagy tömegben szerepelhessen a nagy nyilvánosság előtt, mint az elmúlt vasárnap délelőtt-jén, amikor a Magyar Zsidók Országos Egyesületének hívására megjelent a Városi Színház hatalmas nézőterén, hogy meghallgassa a Pesti Izr. Hitközség elnökének, *Stöckler* Lajosnak beszámolóját a hitközség két esztendei tevékenységéről és közeli terveiről. A felszabadulásnak, a demokrácia győzelmének kellett elkövetkeznie, hogy negyedszázad egyre teljesebbé váló elnyomatása és véres tobzódásba való torkolása után, a pesti zsidóság több-
ezres tömegben félelem és gátlásmentesen, szabadon gyűlhetett össze és foglal-
kozhattott a maga sorsával. A véletlennek érdekes ösz-

szejátszása folytán ez a nagygyűlés egybeesett a Vörös Hadsereg fennállásának 29-ik évfordulójával, ami alkalmat nyújtott újból arra, hogy a zsidóság ismét kifejezhesse soha el nem muló háláját a felszabadító Vörös Hadsereg s annak hatalmas vezére, *Sztálin* generalisszimusz iránt. Spontán megnyilatkozás volt ez a lelkesedés, bizonyítéka annak, hogy a zsidóság hálája mélyen gyökerezik a lelkekben.

A felszólalásokban — itt csak néhány momentumot akarunk kiragadni — ismét-
tellen kifejezésre jutott a magyarországi zsidóság rendíthetetlen ragaszkodása a magyar Köztársasághoz, a demokrácia eszméjéhez és tényéhez, hűsége és végsőkéig való helytállási készsége a demokrácia teljes és végleges győzelméhez.

A nagygyűlés közönsége tanuságot tett arról, hogy elismeri és méltányolja azt a munkát, amelyet a zsidóság jelenlegi vezetői az elmúlt két év alatt s azt közvetlenül megelőzőben a gettó életében végeztek s lelkesedéssel fogadták állandó fáradozásuknak ezt a fel nem becsülhető értékét, amellyel sikerült megteremteniök azt a zsidó egységet, amely erőssége és támasza lesz annak a nagy munkának, amellyel meg kell erősíteni, alá kell támasztania azt a lehetőséget, hogy a magyar zsidóság összességében és egyedeiben is életképes és dolgozó tagja legyen a demokratikus Magyarországnak.

Ezekről ad számot az alábbi tudósítás:

A műsor első számaként *Abrahamsohn* Manó főkéntor csodálatos melegséggel búcsúlt

Gottscholl Jakab zongorakísé-
tével a 113. zsoltárt, majd a Rumbach-utcai templom kibőví-
tett kórusa *Révész* Sándor
avatott vezényletével a Szeu se-
orimot adta elő.

Ezután

dr. Mandel Miklós

a Dózsa György-uti templomkör-
zet rabbija szólalt fel. Új for-
dulóhoz érkezünk a mai na-
pon — mondotta, — a romokba
döntött pesti zsidóság intézmé-
nyei újból felépültek, az újjá-
építés munkájának azonban
nem szabad szünetelnie. Az i-
teni gondviselés eddig megőrizte
a zsidóságot s bizunk benne,
hogy továbbra is megsegíti, en-
hez azonban hozzá kell adnunk
a mi munkánkat és cselekvési
készségünket. A magyar zsidó-
ságnak megoldatlan problémái
vannak, amelyeket azonban csak
a zsidó egység megvalósításával
lehet megoldani. Vezetőink kö-
telessége ezt az egységet minél
előbb létrehozni.

Ara 1 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Dr. Pásztor József

A Mazot ügyvezető igazgatója a Mazot nevében köszöntötte a megjelenteket és távollévőket. Köszöntötte azt a sok ezer jószándékú, tisztaszívű zsidót, akik a munka országának felépítésében részt akarnak venni. Hangsúlyozta, hogy a zsidóságon belül el kellett hallgatnia a vélt sérelemnek, egy szent célt kell, hogy áthasson mindenkit: a magyar zsidóság egysége. Nem szabad elfeledkezni arról, — mondotta, — hogy a zsidóság életére hatszázézer mártírjának árnya borul. És ez kötelezi, hogy egységesen lépjen fel. A zsidó egységnek érvényesülni kell befelé és kifelé egyaránt. Ennek az egységnek az érdekében működnek a legszorosabb egyetértésben a cionistákkal. Meg kell értenie mindenkinek, hogy úgy, mint Kőrösi Csoma Sándor elindult megkeresni a magyarok őshazáját, úgy a zsidóság is meg akarja teremteni a maga hazáját az ősi földön. Amint nem ütköznek meg azon, hogy az amerikai magyarok féltő szeretettel gondolnak az őshazára, épp úgy nem szabad megütközniük azon sem, hogy a zsidóság szeme Palesztina felé tekint. A közelmúlt fájó

emlékeiről nem szabad soha megfeledkezni, de az előknek is megvan a maguk kötelessége: együtt kell haladniuk a dolgozó demokratikus tömegekkel, mert azoknak eselleges elbukása a zsidóság pusztulását vonja maga után. Tisztaban kell lenni azal, hogy a demokrácia a zsidóság erőssége. Istén után a dicsőséges Vörös Hadseregnek köszönheti felszabadulását a magyar zsidóság. Szimbolikus jelentőséget lát abban, hogy a zsidóság egységének mai ünnepe egybeesik a Vörös Hadsereg megalapításának 29. évfordulójával. A magyar zsidóság végtelen hálával gondol Sztálin generalisszimuszra, aki megnyitotta a halálraítelt zsidóság börtönének ajtaját. (A köszönet percekig ünnepelte Sztálin generalisszimust és a Vörös Hadsereget.) A magyar zsidóság nagy utat tett meg a felszabadulás óta — mondotta szavai befejezésekképpen dr. Pásztor József — és felkérte Stöckler Lajost, a Pesti Izraelita Hitközség elnökét, hogy erről a küzdelmes útról, az elvégzett nagy munkáról és a jövő feladatairól tájékoztassa a nagygyűlés közönségét.

Feszült figyelem közepette emlékedett szövegét

STÖCKLER LAJOS

A Pesti Izraelita Hitközség és az Országos Iroda elnöke, hogy ismeresse azt a gigászi munkát, amelyet a hitközség vezetősége a felszabadulás óta elvégzett két esztendő alatt végzett és egyben vázolja a közeljövő feladatait. Mélyenszántó beszédét több ízben szakította félbe lelkes éljenzés és taps. Stöckler elnök beszámolójában a többi között ezeket fejtette:

— A visszanyert szabadság adott lehetőséget arra, hogy a zsidók így összegyűlhessenek; véleményüket szabadon elmondhassák és ezzel ünnepé avathassák a nagygyűlést. Ünnepe ez a szabadságnak, ünnepe a szabad életlehetőségeknek. Egy pillanatra sem felejtjük el azt az utat, amelyet eddig meg kellett járunk. A szenvedések, a sanyarúság útját, mely, ha tovább tart, teljes pusztulást hozott volna. Erre gondolunk most is hálával azok iránt, akik lehetővé tették, hogy a magyar zsidóságnak ez a föredékrésze megszabaduljon. (Taps.) Hálával gondolunk a hatalmas, dicső Vörös Hadsereg, azok vezetőire és mindazokra, akiknek életünket köszönhetjük. (Nagy éljenzés.) Gondolni kell azonban azokra a véreinkre is, akik nem érhették meg a szabadságot, gondolunk kell az elpusztult hatszázézer mártírunkra (a nagygyűlés résztvevői felkelnek helyükről és álva hallgatják végig a további megemlékező szavakat). Szenteljünk egy néma percet az ő kegyetlen emlékeiknek. Rájuk gondoljunk, a zsidó élet minden megnyilatkozására, ez nyomja reá bélyegét

és ugyanez az ad erőt ahhoz a hatalmas munkához, amelyet a magyar zsidóság útjának egyengetése érdekében még el kell végezni. Elsősorban nekünk van jussunk ebben az országban a nyugodt, biztos, félelem nélküli élethez. (Ugy van!)

MI VOLT A GETTÓ PALÁNKJA? MÖGÖTT?

— Ismeretlen fogom Európa ma legnagyobb hitközségének munkáját attól a perctől, amikor erre a munkára a lehetőség megadott. A régi közösségi vezetők terveket szöveltek, újabb és újabb elgondolásokkal foglalkozhattak. Ha mi, a Pesti Izraelita Hitközség eddigi munkájáról beszélünk, akkor vissza kell térnünk a felszabadulást megelőző közvetlen időre. Itt alig lesz valaki, aki nem a gettó kerítése mögött várta volna a felszabadulást; azok pedig tudják, hogy mi volt ott a palánkok mögött. Olyan volt a kép, hogy számunkra nincs menekvés. Ha magunk elé idézzük azt a testileg-lelkileg leromlott zsidó tömeget, amely ma is a gerince a megmaradt pesti zsidóságnak, mert hiszen hetvenezeren voltunk, akik átvészeltük a szörnyűséges időt — akkor megállapíthatjuk, hogy a bentlakók életéért senki sem adott volna egyetlen lyukas garast sem, hiszen előre halálra ítéltünk és mint valami belpoklosok szigetének lakói, kezelttünk. Szerencsére mégis hetvenezer ember maradt meg.

— Amikor 1945 január 18-án leomlottak azok a falak és a

gettó zsidósága visszanyerte szabadságát, kezdődött tulajdonképpen a legnehezebb feladat: átmenteni, megmenteni az élet számára a megmaradtakat. Nagyon kevesen voltak, akik teli élelkamrával találtak, akik fejüket le tudták hajtani. Ha visszagondolok azonban arra a nyomorúságos hig levele, amelyet a megmenekülteknek juttathattunk, hálát kell adnunk a jószágos Istennek (Ugy van!), hogy ezt lehetővé tette és megengedte, hogy kivárhjuk azt a segítséget, amely a későbbiek során már megfelelő életlehetőséget biztosított. Megköszönöm minden zsidó testvéremnek azt a fejelet, megértést, türelmet, amit tanúsított, mert hiszen az idegállapotuk lehetővé tette volna a nyugtalanságot, a panaszt. De a pesti zsidóság példát mutatott a felszabadulás pillanatában, amikor reábizta az igazságszolgáltatást az igazságszolgáltatásra, amikor megmutatta, hogy ember a szó nemcsak értelmében.

KÜLÖNBESÉG A MAI ÉS A MULTBELI ZSIDÓ ÉLET KÖZÖTT

— Ezek voltak a nehéz napok, amikor mindenki a maga fészket igyekezett újra megteremtendő. Ekkor bizony kevesen voltak, akik a zsidóság sorsával törődtek volna. Nem szemérményes akar ez lenni, sőt örülünk, boldogok vagyunk, hogy a zsidó tömeg újra foglalkozni akar. mert foglalkoznia kell a zsidó problémákkal. Munkánk egyik látható eredménye a tömeg érdeklődésének felkeltése a zsidó ügyek iránt. Amikor ilyen hatalmas érdeklődő tábort látnunk itt, akkor elmondhatjuk, hogy munkánk nem volt hiábavaló. Megmutatkozik a különbség a mai és a multbeli zsidó élet között. A zsidó tömegnek ismernie kell a maga ügyeit. A felszabadulás utáni napok a gyomor napjai voltak. A központi azékházban, amely romokban hevert, indult meg az a hatalmas küzdelem, amelyet a zsidóság életéért kifejtieni elsőrendű kötelességünk volt. Ugyanakkor megkezdődött a magyar zsidóság új életlehetőségének kialakítása, ami még ma is halad és sokáig tartani fog. A romok eltakarítása, holtaink ezreinek ellátolása, volt az első napok legfőbb teendője. Ugyanakkor a zsidóság fennmaradását jelentő ifjúsággal való törődés adta azt a feladatot, amelyet az első percben elkezdtünk munkálni, mert az ifjúság megmentéséről, életbentartásáról kellett gondoskodni. Sokszor volt azoknak a gyermekeknek az áma, akik azülő, gondozó nélkül maradtak. Elsők voltak, akik megszerezték az orosz parancsnokságon azokat az okmányokat, amelyek segítségével az ifjúság egy részét vidékre lehetett szállítani. Akadtak lelkes emberek, akik

vasut és minden egyéb segítségével vállalkoztak az ifjúság vidékre vitelére. Budapesten pedig élelem beszerzésére. Amikor hónapok múlva eljutottak hozzánk külföldi zsidó testvéreink adományai (taps). Akkor már könnyebbé vált a mi munkánk. De ezt az időt kellett várni, meg kellett várni, mert a támogatás nélkül a felszabadult magyar zsidóság nagy része elpusztult volna.

A MAGYAR ZSIDÓSÁG HELYZETE AZONOS A MAGYAR DEMOKRÁCIA HELYZETÉVEL

— Erről a helyről köszönöm külföldi zsidó testvéreinknek a nekünk juttatott segítséget. (Élénk éljenzés.) Köszönjük a magyar demokrácia élharcosainak, köszönjük a magyar szájtonak, amely mindig megértést tanúsított ügyünk iránt, támogatását és kérjük, hogy ezt a megértést tanúsítsák továbbra is, mert a magyar zsidóság soha mást nem akar, mint a magyar demokrácia megerősödését... (Viharos taps.) ...és a reakció pusztulását. A magyar zsidóság helyzete azonos a magyar demokrácia helyzetével. (Ugy van! Ugy van. Ha mi jogainkat követeljük, ez nem ellentétes a demokráciával, mert csak a mult bitangjai áhát túlléptek elvett jogok visszacsúszásért harcolunk. Szent meggyőződés: hogy ha áll a magyar demokrácia, ha áll a magyar köztársaság, akkor áll és él a magyar zsidóság is. (Taps, éljenzés.)

— Ha a pesti zsidóság talpra áll, akkor talpraáll a pesti izraelita hitközség is. Tudjuk, hogy a pesti zsidóság nemcsak testileg, hanem lelkileg is megteremtett volt. Gyógyítani, erősíteni kellett őket, visszaédesgetni, ami igen nagy munka volt. De azt hiszem, hogy ezt a feladatot tökéletesen és maradéktalanul megoldottuk. A pesti zsidóság intenzíven foglalkozik a maga ügyével, holott ez a réteg volt az, amelynek a zsidó problémák iránti érdeklődéséről régi időben olyan lelkisimlóság szokott volt megemlékezni. A pesti zsidóság zsidóbb lett, mint volt, önzetlenség vált; megszűnt az, hogy féket tegyünk magunkra vagy nyelvünkre. Nyíltan, őszintén tárhatjuk fel az illetékesek előtt kíváncsiainkat. Megszűnt az a korszak, amikor mindig a másik félre kellett tekintettel lenni és háttérbe kellett szorítani a magunk érzeit. A demokrácia legfőbb vívmánya, hogy félelem és megalkuvás nélkül képviselhetjük az érdekeinket.

— A pesti zsidósággal meg kellett értenie, hogy a Pesti Izraelita Hitközség nem az, ami volt. Helyre kellett állítani a hitközség jó hírét. A „Sipulca” rossz hírét annak köszönhetette, hogy az ottani vezetők nem a magyar zsidóság fő megének képviselői voltak. Több álltak a magyar zsidóságtól és annak csak igen csekély részét képviselték. Azok vezetői a zsidóságot, akik épp úgy

Kiszolgálói voltak az elmúlt rendszernek, mint a nem zsidó szervezetek vezetői. Mindig abból indulunk ki, hogy a hitközség felekezeti szerv, amely a tradíciók ápolásáról nem felelősködhet meg. Ezért nem vált lehetségessé még száz százalékig az az átalakulás, amelyre a Pesti Izraelita Hitközség életében, szervezetében szükség van. Elő kellett készíteni a hitközség tagjait, a demokrácia-adta lehetőségek között való megnyilatkozására. A cél az: mindenki olyan felvértezett legyen, hogy ez a megnyilatkozás az egész magyar zsidóság jövőjét biztosítsa. Olyan zsidó tömegek megmozdulása válik lehetővé, ami példátlan nemcsak a budapesti zsidóság életében, hanem az egész világon is.

MIT KELLETT ELVÉGEZNI

— El kellett végeznünk azt a munkát is, amely a romokban heverő intézményeinket újjáépít. Szinte a semmiből kellett újra megteremtünk a fasizmus által teljesen lerombolt kórházunkat, amely ma az ország első egészségügyi intézménye és ugyanannyi ágygal áll rendelkezésre, mint a múltban. Fel kellett építenünk a többi zsidó kórházat is. Amikor elkezdtük, még nem állt rendelkezésünkre semmilyen anyagi segítség, csak a vágy és igyekezet volt meg az újjáépítésre.

— Már 1945 áprilisának végén kezdtünk foglalkozni deportált zsidó testvéreink hazaszállításának problémájával. Még dult a háború, a németek még itt voltak, amikor már akadtak lelkes zsidó ifjak, akik kiutaztak a deportáltak hazahozatalának előkészítése érdekében külföldre. Ekkor még semmilyen szerv nem működött, amely ezzel foglalkozott volna. A mi kezdeményezésünk volt a megindítója a deportált testvéreink hazaszállítására irányuló hivatalos akciónak. Azóta megállás nélkül foglalkozunk ezzel a kérdéssel, mint ahogy foglalkozunk a hadifogságban levő zsidó testvéreink hazahozatalának problémájával is. Állandó tárgyalásokat folytatunk az illetékes kormányokkal és reméljük, hogy a mi drága zsidó testvéreink hamarabb igen nagy számban térhetnek haza. (Taps.) Ezzel a kérdéssel másként, mint a való helyzetnek megfelelően, foglalkozni nem lehet; ezzel a zsidó lelkek hurján játszani nem szabad. Nagyon nehéz kérdés ez, de meg fog oldódni anélkül, hogy bárki is propaganda céljára felhasználhassa. (Taps.)

— A felszabadulás után a zsidó tantestület minden tagja üres gyomorral, rongyos ruhában és cipőben látott munkához, hogy a reá váró kulturális feladatot elvégezze. Hála és tisztelet illeti őket. Ugyanez a hála illeti a zsidó intézmények és a hitközség tisztviselői karát (felkiáltások: Eljen Domonkos!), amely teljes odaadással végezte munkáját és végzi ma is igen alacsony béréért, mert tudja, hogy

a hitközségnek előbb meg kell erősödnie és csak azután jöhet az anyagi talpraállás. Köszönet és hála illeti őket, mert nélkülük nem lehetett volna azt a gépezetet megindítani, amelyre szükség van az ilyen hatalmas közösségnek. Az iskolák újjáélesztése, aminél szebbet, felemelőbbet elképzelni sem lehet, tette lehetővé, hogy a Pesti Izraelita Hitközség iskolájában a veszteség ellenére is sokkal, de sokkal több gyermek tanuljon, mint bármikor máskor. Ezekben az iskolákban zsidó nevelés folyik, önértékes zsidó gyermekeket nevelünk, szabad, demokratikus államban, ahol szabad és lehet önértékes zsidónak lenni. (Ugy van! Taps.) Mi azt akarjuk, hogy az utódaink mások legyenek, mint mi voltunk, legyenek önértékes, gerinces zsidók, akik szükség esetén az életüket is készek feláldozni a demokráciáért, a saját szabadságukért.

— Gondoskodnunk kellett többi intézményünkkel is. A hitközség nem ismerhet fontosabb munkát, mint hogy a templomaiban istentiszteletet tartsonak a közösség tagjainak. (Taps.) Akadtak lelkes testvéreink, akik az istállónak használt templomokat a lehető leggyorsabban helyreállították és a felszabadulás után három héttel már istentiszteletet tartottunk ezekben az imaházakban. Meg kell állapítanom, hogy annyian járnak a templomokba, mint még soha. Elkövetkezik az az idő, amikor a pesti zsidóság megcélolta azt a róla terjesztett vadat, amely szerint nem elegendő mélyenérző a zsidó. A pesti, de az egész maradék zsidóság olyan zsidó életet él, mint amilyen, Palesztinát kivéve, sehol a világon nem tapasztalható.

MEG KELLETT TEREMTENI A ZSIDÓ EGYSÉGET

— Ezt az életet irányítani kellett, mert az utal szükségessé volt megjelölni. Ez súlyos felelősséget jelentett azok számára, akik erre az utmutatásra hivatottak voltak. A kijelölt utra azonban csak úgy lehetett rálepní, ha előbb megteremtettük a zsidó egységet, az alapját a terveinknek. Az egységet létre kellett hozni azért is, hogy mire a külföldi segítség hozzánk megérkezik, ezek a segítő szervek ne mondassák, hogy a magyar zsidóság ré-

szeire bomlott. Amikor úgy láttuk, hogy ez a mindenképpen szükséges egység veszélyben volt, arra törekedtünk, hogy azt megvédelmezzük. Ez hozta létre azt a koalíciót, amely a Pesti Izraelita Hitközséget vezette. Ebben nagy segítségünkre volt a cionista tábor. (Élénk éljenzés és taps.) Örömmel jelenthetem, hogy a magyar zsidóság egységét nem fenyegeti veszély, továbbra is egységesen fogja végezni a munkáját. A mai magyar zsidóság nincs olyan helyzetben, hogy bármilyen értékét is nélkülözni tudja. Ezeknek az értékeknek kell a munka orosz-lánrészét vállalniok. (Helyeslés, taps.)

— Aki tárgyilagosan akarja megítélni az eddig elvégzett munkát, annak csak szíjjel kell tekintenie. Pillantsunk vissza 1945 januárjára, közvetlenül a felszabadulás utánra, amikor nem volt hitközségi székház, kórház, templom, intézmény és nem volt egyetlen fittér sem. Ma pedig, két év után, a maguk teljes tökéletességében állanak és működnek ezek az intézmények. Ugy hisszük, hogy azt, ami ez alatt a két év alatt történt, meg nem történné tenni nem lehet. Ez bennünket kielégít, mert igenis, tudjuk, hogy a Pesti Izraelita Hitközség tagjainak tulajdonképpeni része értékelj az a munkát, amit végeztünk. Most nyitlan, nyugodtan bocsátjuk azt az ötven-hatvanezer főnyi zsidóságot a megnyilatkozás elé, mert tudjuk, hogy a pesti zsidóság fiatalja és öregje érett arra, hogy biztosítani tudja a maga sorsát, jövőjét. Lehet, hogy a Pesti Izraelita Hitközség vezetősége bizonyos formákban tette meg, de nem tettük túl magunkat a mi zsidó felelősségünkön, nem tettünk semmi olyant, amiért ne vállalnánk zsidó öntudattal és büszkeséggel a felelősséget. Az eredmény láttán minden biztonnyal meg fognak nyugodni mindazok, akik ezek kimerítő nélkül indokolatlan kritikát gyakoroltak. A most szóhoz jutó zsidó tömeg úgy fogja megválasztani a maga képviselőit, hogy az beilleszkedhesek a demokrácia rendjébe. Mi nyugodtan nézzük a pesti tömegek életére (taps, éljenzés), mert tudjuk, hogy ennek a közösségnek minden tagja a közösség javát szolgálja.

A JÖVŐ TERVEI

— Ami a jövő terveit illeti, az intézmények fejlesztése áll előtérben, majd a magyar zsidó élet beillesztése a nemzetközli zsidóság életébe, addig, ameddig az a magyar zsidóság érdekeit szolgálja. Elsősorban mint szent kötelességre, a Palesztinaiért vívott óriási küzdelemben való részvételre gondolok. (Élénk éljenzés.) Támogatni kívánjuk szívvel-lellekkel azt a harcot, amelynek célja a zsidó otthon megteremtése. Ezt minden zsidónak vállalnia kell és vállalhatja is anélkül, hogy változtatna mulhbeli fel fogásán, vállalnia kell, azért, mert zsidó. Ezzel a fel fogással nem kerül ellentétbe sem önmagával, sem azzal a renddel, amelyben élünk és élni akarunk. A nemzetközli zsidó életbe való bekapcsolódással a magyar zsidóság hamarabb jut el ahhoz a biztonsághoz, megnyugváshoz, amelyre törekszik.

— Feladatunk az ifjúsággal való intenzívebb törődés. Ezért a közeljövőben létrehozuk a Pesti Izraelita Hitközségben az ifjúsági ügyosztályt, amely az ifjúság testi és lelki nevelésével, szociális helyzetének kedvezőbbé tételével foglalkozik majd behatárolt. A demokratikus kormány minden tagjával, a demokratikus pártok vezetőivel és mindazokkal a hatósági személyekkel, amelyekhez kapcsolatunk van, az érintkezés több mint barátságos, mert meg vannak győződve arról, hogy a magyar zsidóság ugyanazt akarja, mint ők: boldog, biztonságos, demokratikus Magyarországot. Dr. Geyer Albert elnökhelyettesünk a közelmúltban külföldön járt, hogy összeköttetést teremtsen a külföldi zsidó segítő szervezetekkel, ami sikerült és anyagi támogatást is hozott. (Felkiáltás: Eljen Geyer!) A zsidóság helyzete adva van, mi nem akarunk mást, mint nyugodtan, szabad emberként élni és dolgozni. Nem akarunk mást, mint ugyanazokat a jogokat, ami minden emberrel megillet. Ezeket kívánjuk követelni, ezért a jogokért hajlandók vagyunk harcolni, áldozatot hozni és esetleg az életünket is áldozni, mert tudjuk, hogy enélkül elvesztünk. (Taps.)

— A jövő feladatai közé tartozik a múltirajunktól visszamaradt javak felhasználása, az intézmények talpraállítása és fenntartása, valamint testvéreink támogatása érdekében. Eljuttatunk oda, hogy a közeljövőben a zsidóság szervei fogják ezeket a javakat átvenni. (Helyeslés.) Az ország összes hitközségét bevonjuk a javok adminisztrációjába, mert a cél az, hogy ezek feltétlen zsidó kezében legyenek. Fel kell tartanunk még azokat az értékeket, amelyek ezidáig nincsenek a most likvidálendő szervezet kezén. Kiméltelen harcot fognak folytatni a javaink visszaszerzéséért érdekében. (Helyeslés), mert kötelez bennünket

KIVÁNDOROL

vagy

KÖLTÖZIK?

Okvetlen keresse fel
MAGYAR VACUUM CLEANER
SZÁLLÍTMÁNYOZÁSI OSZTÁLYÁT

Butorait olutazásáig beraktározzuk. Vámkezelés. Szőnyegjavítás. Telefonhírra felkeressük és díjtalan felvilágosítással szolgálunk.

V. Kiss József-utca (Visegrádi-utca) 62. — Telefonszám: 200-564

a mi mártírjaink emléke, kötelez ennek a vagyonnak az eredete. Tudom, hogy nehéz, kiméltelen küzdelem következik, de vállaljuk. A Zsidó Alapnak intaknak kell lennie, meg kell mutatnia, hogy a zsidóság tud egy szervezetet létesíteni, hogy azt ne kelljen támadni.

— Ezeknek a nagy feladatoknak megvalósításához kérem zsidó testvéreim támogatását, kérem, hogy a zsidó egység minél gyakrabban nyilvánuljon meg. Nem lehet más

érdek, mint az egyetemes magyar zsidóság érdeke, az apró személyi intrikáknak, magánérdeknek el kell törpülniök, meg kell szűnniök. Erjük el végre azt a nyugalmat, amelyért hatszáz ezer testvérünk életét áldozta, amelyért a borzalmakat elszenvedtük. Ehhez álljon zárt sorokba az egész magyar zsidóság és segítse azokat, akik nem akarnak mást, mint a közösséget dolgozni, a közösség érdekeit munkálni a közösség javára. (Viharos éljen és taps.)

DOMONKOS MIKSA,

a Pesti Izr. Hitközség ügyvezetője emlékedett ezúton szólásra.

— Ahogyan most a vakító reflektorfényben állva csak elmosódó arcokat lát a sötét nézőtérben — mondotta, — semmiféle bizonytalanságot nem érez, mert a nagygyűlés közönségének helyeslő morájából megállapítja, hogy ugyanazok vannak itt, akik a körzeti összejöveteleken és a Mazol minden más gyűlésén bátorító szavakkal kísérték a múlt hónapok minden megnyilatkozását. Viszsaemlékszik egy régen elmúlt gettóélményre. Akkor az ostrom legsúlyosabb napjaiban harci repülőgépek gyújtóbombákat dobáltak alá. Itt is, ott is füst szűrődött ki a házakból, mert tüzfészeket okozott a lebombázott bomba és felő volt, hogy a lángra lobbanó tűz mindent el fog pusztítani. A gettó megpróbált lakói óvóhelyeiken húzódtak meg s még az őrségek is biztos fedeleket kerestek. Csak két „örült” rőtta az utcákat. Az egyiket Stöcklernek hívták, a másik most emlékszik vissza erre az élményre. Megtörtént, hogy akkor kénytelenek voltak erőszakkal behatolni a tüzfészek helyéig. Elfojtották a zsarátkot, még mielőtt lángallobban volna. Nem kértek engedélyt senkitől, de tüzet oltottak, mielőtt késő lett volna. Lehet, hogy szabálytalanul oltották a tüzet, de eredményesen.

Ezzel a kis reflexióval kapcsolatban bejelenti, hogy a zsidó közösség berkeiben hamar alatt lappangó tüzet ugyancsak sikerült eloltani. Nem lángolt fel a harc Budapest zsidóságának soraiban. Ennek jeléül felolvasza a következő levelet:

„Ellenzéki Zsidó Párt-szövetség. A válságos magyar politikai helyzet és ebben a zsidó közösség érdeke, parancsoló kötelességünk, hogy választási harc helyett a béke útját járjuk. A zsidóság minden oldalról veszélyeztetett állapotában kifelé is megnyilvánuló egységet óhajtunk megvalósítani — ezért a hitközségi választási küzdelme helyett, békét és egyezséget kívánunk. Hiszszük és reméljük, hogy ezzel az elhatározással a ma-

gyar zsidóság ügyét szolgáljuk. Budapest, 1947 február 22. Dr. Bródy Ernő, s. k., dr. Ferenc Tibor s. k., dr. Varannai István s. k.”

A nagygyűlés közönségének tomboló lelkesedése közben kijelenti, hogy ez az örvendetes barátközi megegyezés az ellenzéki csoport józan mértéktartásán alapszik. Nem kellett cserébe semmiféle áldozatot hozni érte és éppen ezért biztos, hogy a kibékülés minden tekintetben szolgálja a zsidó egységet és a közös érdekeket.

Nagy taps és lelkesedés fogadta ezt a bejelentést.

Dr. Váradi Jenő

a Mazol országos főtitkára volt a következő felszólaló. A legszébb szó: a béke — mondotta. Éppen ezért kellemes meglepetés volt számára az ellenzéknek az elhatározása. Köszöni az ellenzéknek, hogy győzött, mert legyőzte önmagát s hogy megszüntette a senkinek hasznát nem hajtó, de az egyetemes zsidóságra nézve annál károsabb belviszályt és küzdelmet. A zsidó egység megerősítő érdekében hajlandó a volt ellenzékkel együtt küzdeni a közömbösökkel szemben, akiknek közönye nem segíti elő a zsidó intézményeknek az újjaépítését. A körzetek nem tagadhatják meg a bizalmat a mai vezetőktől, akik a nyilas rémuralom idején megmutatták, hogy van bennük bátorság küzdeni a zsidóság megmentéséért.

Dr. Benedek László

igazgató-főorvos halálával emlékezett meg a Vörös Hadsereg-ről, amely felszabadította a magyar zsidóságot. Nem vitás, hogy a zsidóság utja a demokráciával azonos. Minden zsidó harsog katonája kell, hogy legyen a népi demokráciának. A maradék magyar zsidóságra a demokrácia mindig számít. A demokrácia ellenségei a zsidóság ellenségei is, élesen mutatja ezt a most leleplezett összeesküvők egyetlen pozitív célja: a zsidóság utbóli kiirtása. A zsidóság tehát úgy támaszkodhat a legjobban a demokráciára, ha az építők mellé áll. Ezért kell a magyar zsidóságnak egy emberként Stöckler Lajos mögé állni.

Dr. Seifert Géza

a Mazol ügyésze felszólalásában hangsúlyozta, hogy a magyar zsidóság Stöckler Lajos és a zsidóság hivatalos vezetői mögött áll, mert ők építették ujja lelkileg és intézményileg a maradék zsidóságot és vezetőket az egyetlen zsidó cél felé: a felemelkedés és szabad élet felé. A zsidó politikában meghonosították a gerincességet és a

meg nem alkuvást és megteremtették a zsidó egységet. Nem ismernek más érdeket, csak az egyetemes zsidó érdeket, mely biztos záloga a szebb és jobb zsidó jövőnek.

A műsor befejezésétként Karvaly László kántor Mizmaun leszádo kezdetű zsoltárt adott elő művészi átéléssel, majd a Hatikva hangjaival ért véget a hatalmas nagygyűlés.

Sábbász Zóchaur

Purim előtti szombatunkon, amely a zsinagógai ének a második kitűntetett szombatja, mindig felhangzik az „emlékezés” fejezete. A második Tórából felolvassuk templomainkban a zord felhívást:

„Emlékezzél meg arról, amit Amalek tett veled az uton, midőn kivonultatok Egyiptomból, hogy rád támadt az uton és levágta közüled mindazokat, akik gyengülten elmaradtak mögötte, midőn te bággyadt és fáradt voltál és ő nem félté Istent. És lésszen, hogy midőn nyugodalmat szerez nálad az Örökkévaló, a te Istened, minden ellenségedről körös-körül az országban, amelyet az Örökkévaló, a te Istened ad neked birtokul, hogy elfoglaljad, töröld ki Amalek emlékét az ég alól. Ne felejtst!”

Izrael életének mindig az igazságosság és a testvéri szeretet volt vezérelve. Bosszúállás és gyűlölet szelleme a zsidóságot történelme során soha nem vezette. A zsidó lélekben és a zsidó történelemben egyaránt él és érvényesül azonban a szeretet akarata mellett az igazság követelése. Hitünk szerint az elvakult gyűlölet, amely megtámadja a gyengébbet, eltérít a becsességtől — soha nem maradhat megtorlás nélkül. Az erkölcsi világrend igazságon épül fel és, ha az igazságot megsértik, az fellázad a morális világban és addig követeli jogát, amíg helyreáll az erkölcsi rendje: a bűnös bünhődik, az ártatlan pedig az igazságban megnyugszik.

Az erkölcsi világrend békéje mindig csak akkor térhet vissza, ha az igazságszolgáltatás teljesítette kötelességét. A lelkek békéjének, a megbékélésnek előfeltétele, hogy a bűnt bünhődés kövesse. A felzaklatott emberi lélek, az ártatlanul üldözöttek vérfakaja addig nem tud megnyugodni, háborog és vérézőkkel tölti meg az egész életet, amíg a gyilkos szabadon jár, a kiontott vérben tapos a sötét lel-

kével visszatartja a világosság diadalát.

Nem akar itt senki gyűlölséget ébresztetni a társadalomban, de a lelkiismeret szava éber, örökös és mindaddig szól, amíg a világon az igazság eszméje győz. Ezzel tér vissza a békesség a szívekbe, mindenek számára jog az életre.

S te ember, látnod a bűnt,
s csak állasz csendbe,
letörve,
tovajti neszelő kutyaként,
amelynek láncon az örök.

... Az „emlékezés” szombatja figyelmeztet, emlékeztet Izrael ősellenségére, amely gyáván meghunyászkodik az erő és hatalom előtt, de embertelen és kegyetlen a gyengével és védtelennel szemben. Ez gyűlöletnek és bosszúvágyának megsemmisítését követeli az „emlékezés” törvénye: szűnjön meg a gyűlölet, ényesszen a bosszú, semmisüljenek meg a gonosz ártatók, muljon el a kegyelenség — aztán a megtisztult emberiség megtérő alázattal álljon Isten elé és imádkozzék:

O Te nagy, hatalmas
Te mindenütt jelenvaló!
Tisztítsd meg lelkeket,
Hogy legyen miként a hó.
Mint havasok orma
A hajnali napnyugtában
Mind almaja virága
Favaszi pompában.

KATONA JÓZSEF

Üveg, porcellán zománcdény

Háztartási cikkek
nagy választékban
olcsó árban. Szép
purimi ajándékok.

Morgenstern Jakab
VIKTÓRIA EDÉNYHÁZ
Klauzál-u. 24. sz.
(Wessclényi-utca sarok)
SZOMBATON ZÁRVA.

Dr. Geyer Albert beszámolója svájci, franciaországi és angliai utjáról

Rengeteg barátot és nagyarányú támogatást szerzett a magyar zsidóságnak

Geyer Albert dr. a Pesti Izraelita Hittközség elnökhelyettese, a magyarországi zsidóság szociális problémáinak egyik legalaposabb ismerője, közel két hónapot külföldön töltött. Jött Svájcban, Franciaországban és Angliában, ahol mindenütt kapcsolatot keresett és talált az ottani, illetve a nemzetközi zsidóság vezetőivel. Célja az volt, hogy a külföldi zsidó szervezetekkel közelebbi megismerkedjék, azok működését tanulmányozza, egyben pedig az egész világot behálózó zsidó szociális szervek támogatását a magyarországi zsidóság számára is megszerezze. Geyer dr. neve világviszonylatban is közsímet; nyilván ennek következménye, hogy mindenütt tárt ajtókra, meleg fogadtatásra talált. A külföldi szervezetek élénken érdeklődtek a magyarországi zsidóság anyagi helyzete, szociális viszonyai felől és erre a legfontosabb, a legbelsőbb választ kapták Geyer elnökhelyettesőtől.

A cionista világkongresszuson mint Magyarországi neológ zsidóságnak megfigyelője vett részt és nemcsak igen értékes tapasztalatokra, hanem nagyjelentőségű kapcsolatokra is szerzett. Franciaországban a Zsidó Világkongresszus ügyeinek tanulmányozásával foglalkozott, mint a magyar szekció elnöke. A világkongresszus szervezetei és a Joint segélyezési problémáin kívül főként a menekültügyi kérdés érdekelt. Londonnal, illetve az angol fővárosban működő segélyszervezetekkel már régebben levelezésben állt. Az ezúton megindított akciókat fejezte be a személyes tárgyalások során.

Már ez a rövid összefoglaló is bizonyítja, hogy Geyer Albert dr. milyen hatalmas és nagykitörő munkát végzett a három országban tett látogatása során. Nemrégiben érkezett vissza külföldi útjáról. Az Uj Élet munkatársa felkérte, hogy részletes beszámolót kérjen mindarról, ami ezzel az utazással kapcsolatban a magyarországi zsidóságot érdekelheti.

Hogyan kezdődött a külföldi szervezetekkel való kapcsolat?

Rá kell mutatnom arra, hogy a magyarországi zsidóság jelenlegi vezetősége kezdettől fogva rendszeres összeköttetésben állt a nemzetközi szervezetekkel és intézményekkel. Ilyen összeköttetés a régi időkben elképzelhetetlen volt. Ellenkezőleg: a magyar zsidóság minden nemzetközi kapcsolattól távol tartotta magát és még csak segítséget sem volt hajlandó elfogadni. Mindenki előtt em-

lékezetes, hogy a nagyjelentőségű evian konferenciáról is távollattartották magukat a magyar zsidóság hivatalos képviselői. Kijelentették a zsidóság akkori vezetői, hogy az „országban belül” igyekeznek megtalálni a maguk igazát és sem az érdekükben megindítandó akciót, sem pedig semmiféle támogatást nem hajlandók „kívülről” elfogadni. Ennek a visszatartásának a nemzetközi zsidóság vezetőirek körében meg is lett a maga káros következménye. Az indokolatlanul merev és ellenkező magatartásra még mindig visszaemlékeznek és bizony hosszú időn át nem voltak hajlandók elfelejtetni ezt a furcsa legénykedést. Hosszu időnek kellett eltelnie és a magyar zsidóságnak vezetőinek sokat kellett fáradozniuk addig, amíg meggyőzték a jóakaratu külföldet arról, hogy a szörnyű borzalmakat átvészelt mai magyar zsidóság és annak irányítógárdája nem azonos a régitel.

Herzl mondotta annakidején, hogy a magyar zsidóság „elszáradt úgy a zsidóság élő fáján”, merl teljesen közömbösen viseltetik, szinte egészen érdektelen a Palesztinamunka iránt. Fájdalom, akkoriban, amikor a külföldön pogromok dúltak, Kisenvenben, Bessarabiában véres üldöztetéseket kellett elszenvedniük a zsidóknak, a magyarországi zsidóság vezetői nem mutattak elég megértést. A hittközség régi vezetőit óriási mulasztás terheli azért, mert elmulasztották kapcsolataikat kellő időben kiépíteni a külföldi zsidósággal, illetve azok szervezeteivel. Ennek következménye az, hogy a magyar zsidóságról, valaminek arról, hogy annak óriási intézményei és szervezetei vannak, amelyeknek működése jótékonyan kihat az egész ország zsidóságára, külföldön csaknem semmit, vagy legalább is vajmi keveset tudnak.

A mai vezetőség észrevette ezt és ennek az igen helyes felismerésnek következménye volt

az, hogy engem kiküldöttek. Eredetileg arról volt szó, hogy ötten, majd később arról, hogy négyen utazunk ki. A delegátusok száma a továbbiak során keletre csökkent, végül pedig csak egyedül mehettünk, mert a helyzet pillanatnyilag nem engedte meg, hogy Stöckler elnök is velem tartson.

Mit tapasztalt aelnök ur Baselen?

Baselbe kifejezetten azért mentem, — hangzott a válasz, — mert ott a világ minden részéből összejötték a zsidóság vezetői. Alkalmam volt megismerkedni Észak és Dél-Amerikával, Mexikó, India, Dél-Afrika zsidó kiküldötteivel, de nemcsak a delegátusokkal, hanem azok kísérőivel, az újságírókkal, a hatalmas tudósítói szervezet tagjaival is. Mivel nem voltam hivatalosan delegált, csupán megfigyelő, zavartalanul érintkezhettem, beszélgethettem a kongresszus résztvevőivel és rajtuk kívül az odaérkezettekkel, akiket tájékoztathattam a magyarországi zsidóság helyzetéről.

Fájdalmas és elszomorító tényként kell megállapítanom, hogy igen sok olyan ország van a világon, ahol semmit sem tudnak a magyarországi zsidóság közelmúltbeli tragédiájáról. Persze más a helyzet azokban az országokban, ahol a magyar zsidók elszármazottai élnek, vagy ahol az ottlakóknak idevaló rokonai vannak. Ezekben az esetekben a fogadtatás rendkívül meleg volt és az érdeklődés a legapróbb részletekre is kiterjedt. Hangsúlyoznom kell, hogy politikával, illetve politikai vonatkozásokkal a legkisebb mértékig sem foglalkoztam, kizárólag a magyar zsidóság kapcsolatait igyekeztem a nemzetközi zsidósággal kiépíteni és a mi testvéreink részére anyagi és erkölcsi támogatást, valamint megértést biztosítani.

Ez a megértés mindjárt meg is mutatkozott?

Azt kell mondanom, hogy eleinte hívőnek látszó hangulat fogadott. Kissé tartózkodó

volt a magatartás, s a külföldi zsidóság szemrehányásokkal illetett, mert érdektelenek és közömbösek voltak a nemzetközi zsidóság minden meggyőződéséről, főleg pedig a Palesztina-kérdésben. Kifogásolták azt is, hogy régebben a nagykapitalista zsidóság egy része milyen megértést tanúsított a Kiorthy-rezsim és a Gömböskormány iránt, amelyet anyagiilag is alátámasztott. Természetesen minden igyekezetemet latba vettem, hogy ezt a mult érára vonatkozó és tulajdonképpen már túlhaladott hangulatot megváltoztassam, kedvezőre fordítsam. Ráműltam arra, hogy Magyarországon ma egész más világ van, a zsidóságot a régiak szellemétől távolálló új személyek vezetik és a magyar zsidóság felismerte azt a nagy mulasztást, amit elkövetett. Ennek jele az is, hogy én, mint megfigyelő résztvettem a cionista kongresszuson. Hangsúlyoztam, hogy a magyar zsidóság jelenlegi vezetősége a zsidók problémáit a zsidóság nemzetközi összefüggéseiben kívánja látni és megoldani.

Volt valami különleges érdekes epizódja aelnök ur svájci tartózkodásának?

Külföldi utam Baselen kezdődött. A cionista világkongresszus hatalmas munkája számomra felejtethetetlen. A cionista világkongresszus eseményeit nem kell külön említenem. Ezekről a magyar közönség számtalan tudósításból, cikkből pontosan értesült. Mint már mondtam, sokszáz személyel ismerkedtem meg. A többi között a tuniszi zsidóság képviselőjével is, aki egyébként magyar, Beretvásnak hívják. Az algéri delegátus az itt említt Beretvásnak a fia. Rendkívül kedves emberek; Magyarország iránt természetesen a legnagyobb melegséggel érdeklődtek. A perzsi és az afganisztáni kiküldöttek is kapcsolatot találtam. A kiküldöttek természetesen más-más nyelven, angolul, németül, franciául stb. beszéltek, de legtöbbjük tökéletesen tud jiddischül, hiszen jórészt a keleti zsidóság elszármazottai.

Valamit a franciáországi tapasztalatokról...

Franciaországban főként a menekültügyi kérdést tanulmányoztam. Meg kell állapítanom, hogy ezt a problémát a francia hatóságok nagy megértéssel kezelik és mindazokat a Lengyelországból és más honnan származó zsidókat, akik menekültként lépték át a határt, a hatóságok nem zaklatják, a francia zsidókat pedig a legmestersébb módon támogatják. A francia zsidóság önzorgatással nagy terheket vállalt magára a menekültek megsegítésére érdekében. A menekülteket különböző táborokban helyezték el. Meglátogattam többek között a Szeneas Annáról elnevezett gyermekotthont, amely kb. 70 kilométernyire Páris-tól, gyönyörű kertben terül el.

ESTÉRE EGY JÓ KÖNYVET!

Dr. LANGER NORBERT
ÖTNYELVŰ KÖLCSÖNKÖNYVTÁRABÓL

Naponta cserélhet!
Belátkozás bármikor!

Minden újdonságot azonnal elolvashat.

ANDRÁSSY-UT 58

Ezt a Zsidó Világkongresszus tartja fenn. A táborba, amellyel a Magyarországból Franciaországba származott zsidók is támogatnak, csak magyar zsidó gyermekeket vesznek fel. A kastélyt többbaldas gazdaság veszi körül és itt a táboriakok eredményes gazdálkodást folytattak.

— A Joint európai központja és a tengerentúli központ is Párisban van, amelyet a nálunk is nagyon népszerű Schwarcz dr. vezet. Vele ismételtlen találkoztam. A Joint munkája Franciaországban is óriási arányú.

Geyer dr. a múlt év utolsó napján, szilvesztert éppen Párisban töltötte. A Champs Elysées kihalt. Sötét és feltűnően csöndes volt.

— Budapesten sokkal könnyebb lehetett a szilveszter — jelenti ki Geyer dr. — Párisban mindennap egy másik kerülékben szüntetik be az áramszolgáltatást, hogy így takarékoskodjanak. Reggel és a kora délutáni órákban mindenütt gyertyák égnek. A nappali forgalom óriási, viszont a vendéglőkben étkezni alig lehet. Az emberek szinte titkolózva sugának ismerőseik fülébe egy-egy címet, ahol jó ebédet kaphatnak és nem avatott külföldi csak úgy, mint a járatos bevenszülött.

— Az antiszemizmussal kapcsolatban mit észlelt?

— Hangsúlyozottan ki kell jelentenem, hogy sem Svájcban, sem Franciaországban, sem Angliában a kelet-európai értelemben vett antiszemizmussal még csak a nyomát sem láttam.

— Mit végzett alelnök úr Londonban?

— Az angol fővárosban három hetet töltöttem. Kapcsolatot teremtettem elsősorban a Kadimah Society-val, amely Léwy Béla dr.-nak Léwy Lajos kórházigazgató fiúvérének vezetése alatt áll. Az ezidőszert jónál hetvenen felül levő Léwy dr. hatvanhárom esztendőskorában ment ki Londonba. Magyarország egyik legkiválóbb ügyvédje volt, aki nem átalította, hogy abban a magas korban beiratkozzék az angol egyetemre. Sikeresen le is tette mindkét ügyvédi vizsgát. Ezidőszert nagyforgalmu és igen keresett tanácsadó ügyvédi irodája van Londonban. Az Angliában élő magyar zsidók főnöke és szellemi vezére, aki általánosan tisztelt egyéniség. Hűségese segítőtársa Szegő Béla a Budapesten jólismert gyáros és demokrata városplébikus, az Esti Kurir volt vezérigazgatója, valamint Jakabovics Gyula dr. exportőr. A Kadimah az Angliában élő magyarországi zsidók szövetsége, amely az 1940-es években kezdte meg működését és rendkívül sok jót tett. A többi között tudakozód és információszolgáltatást tart fenn a külföldi hozzátartozókról. A háboru alatt nagyon nehéz volt az el-

nyomatás alatt szenvedő országok zsidóságáról információkat szerezni. Az említett szervezet Svédországon és Svájcban, illetve a Nemzetközi Vöröskereszten keresztül szerzett értesítéseket az angliai zsidók számára a kominensn élő zsidó hozzátartozók sorsáról. Ezenkívül a legmesszebbmenden segített minden magyar zsidót, akinek sikerült kivergődnie a háborút közvetlenül megelőző időkben, vagy éppen a háború alatt.

— A háború óta nagyszabású gyűjtőakció keretében élelmiszert és ruhaneműt juttattak Magyarországra. Két ízben is jött ilyen küldemény, — 15 tonna élelmiszer — amit Budapesten ezer és ezer csomagban osztottunk szét. Ugyancsak 15 tonna élelmiszert kapott a budapesti zsidóság a Chief Rabbies Emergency Council-től, amelynek élén a nemrég elhunyt, magyarszármazású, boldogult Hertz főrabbi állt. Mindkét intézménnyel természetesen behatóan tanácskoztam a további segítségre vonatkozóan, amely azonban a jövőben már nem élelmiszer formájában, hanem talán inkább készpénzben, vagy a hitközségi intézmények számára szükséges felszerelési eszközökben fog megérkezni.

— A legfontosabb tárgyalást azonban a Central British Fund-al, az angliai zsidóság központi segítő szervezetével folytattam. A szervezet élén Viscount Samuel áll és ügyvezető elnöke Anthony de Rothschild. Vezetőségében a legkiválóbb kapacitások szerepelnek, így Lord Melchett, Readingnek az indiai alkirálynak felesége, Chaim Waitzmann, Montefiore, a Solomonok és mások, csupa hatalmas név.

— Ez az intézmény az úgynevezett Covenant-rendszer útján, amely hét évre szóló kötelezettségi nyilatkozatot jelent, igen nagy összeget hoz össze évente a nyomorgó zsidóság számára, amely összegekből azonban a magyar zsidóság eddig nem részesült. Kapott ellenben százezer fontot a németországi táborokban levő menekült zsidóság, valamint a különböző európai menekült-centrumokban tartózkodó zsidók is, továbbá néhány kelet-európai állam zsidósága.

— Korábbi levelezésünk folytatásaképpen hosszú, részletes tárgyalások indultak meg a

Fund vezetésével a magyarországi zsidóságnak adandó támogatásról. Részletesen kidolgozott előterjesztéseket kellett benyújtanom, mert angol alapos-sággal tudni kívánták, hogy milyen cikkeket, milyen egységeket és honnan fogunk beszerezni, mire fordítjuk a juttatást stb. Mindent a legprecízebben óhajtottak megismerni. Az általam beadott tervek jelentős részét el is fogadták.

— Hír szerint alelnök urat lord Rothschild is fogadta...

— Előterjesztéseim sorsa lényegileg a lord Rothschilddal történt körülbelül harminc perces tárgyalás során dőlt el, amelyet az ő dolgozószobájában folytattunk. Jóllehet megállapíthatom, hogy Rothschild rendkívül meleg érdeklődéssel viseltetik a magyar zsidók sorsa iránt és minden részlet iránt behatóan tudakolódott. A magyarországi zsidóság intézményei közül elsősorban a kórházak, majd az iskolák számára engedélyeztek nagyobb összeget és biztosították a zsidó hitélet kimélyítéséhez szükséges költségeket is. A hitélet intenzívebbé tételét úgy budapesti, mint vidéki vonatkozásban kívánják. A segély nemcsak egyszeri alkalomra szól, hanem a következő „kampányokra” is, amikor újabb igényeinket mindig idejében elő kell terjesztani. Angliában nagymennyiségű leszerelési anyag vár eladásra, amelyből előnyösen vásárolhatunk be. Számunkra ez a lehetőség talán még lényegesebb a pénzsegítségnél. Természetesen szükség van az áruk behozatalához megkívánt hivatalos engedélyre. Reméljük, hogy szállítási kedvezményben is részesülünk, amit a Central British Fund minden európai országban eddig megkapott.

— Mi a külföldi út eredménye és tanulsága?

— Nem az a legfontosabb, hogy sikerült a magyar zsidóság számára jelentős értékű támogatást szerezni, hanem talán inkább az, hogy sikerült végre megteremtünk a nemzetközi zsidósággal a személyes kapcsolatot. Most már tudnak ró-lunk, számolnak velünk, ismerik helyzetünket és ezzel bekapcsolódtunk a nemzetközi zsidó életbe. Szerintem ez a legfontosabb és a leglényegesebb.

— Az angol zsidóság igen jól értesült a magyarországi helyzetről. Mondhatom, eddigi eredményeik alapján, nagyon előnyösen ítéli meg a zsidóság jelenlegi vezetőit, névszerint: Stöckler Lajos elnököt, Földes István alelnököt, Kahán-Frankl Samut, az orthodoxia vezetőjét és másokat. Örömmel konstatalták a vezetés új szellemét, amely ezt az utat eredményezte. A magyarországi újjáépítés hatalmas tempójáról és nagyszerű eredményéről is értesülve voltak és bizonyos büszkeséggel emlegették ezt. Szintén tanakodtak a vezetés új szellemével és én készséggel tanuskodtam is.

— Igen kedves meghívást is hoztam Londonból, amennyiben az ottani zsidó körök máskor előbb személyesen óhajtanak megismerkedni más magyarországi zsidó vezetőkkel is. A szívélyes invitációt már át adtam az illetékeseknek azzal, hogy tavasszal vagy nyáron várják őket az angol fővárosba...

★

A fent elmondottak világosan bizonyítják, hogy Geyer Albert dr. a fáradságos út során jó munkát végzett. A diplomáciai tapintatot, felkészültséget és hozzáértést kívánó tárgyalásai hozzájárultak ahhoz, hogy a magyar zsidóság „híre a nagyvilágban” az eddigénél sokkal jobb, kedvezőbb legyen...

(gy. e.)

**Orth. Koser
Sel-pészach**

KITÜNO MINŐSÉGU

boraim

kicsinyben és nagyban kaphatók,
OLCSÓ ÁRBAN,

GLÜCK MÓR

VIII., Kun-utca 11.

Figy. ikeren felül házhoz szállítok.

**Mit hoz Önnek
az 1947/48. év?**

Hírneves asztrológus mindenre leírt kérdő horoszkópját elkészíti pontos születési dátum és 10 Ft befizetés ellenében, postán is. Fogad egész nap. ALBERTI ASZTROLÓGUS, V., Csáky-utca 11. I. em. 11.

Minden héten

10 járulékos megkérdez az újság és telefonautomata megbizottja és akkór akár csak egy telefonhívással is talál

azonnal kap 20 forintot

Telefonhívás mindig legyen!

TALESZ, T'FILIN

mezuzo, círesz, megile és héber könyvek, VÉTEL, ELADÁS, JAVÍTÁS. Jährzeittabla készítését vállalom. UNGÁR MÓR, Király-utca 17., kapu alatt vagy I. emelet 4.

ORION HÓPALACK

**TUNGSRAM GYERTYALÁMPA
ZENESZEKRÉNYEK**

HAJÓS RÁDIÓ, VILLAMOSSÁGI ÉS MŰSZAKI VÁLLALAT

BUDAPEST, V., SALLAI IMRE-UTCA 11. SZÁM

TELEFON: 126-893

Herzl unokája

Irtai: Sós Endre

I.

A *Jüdische Rundschau*-ban olvassuk: milyen nagy részvételt kísérték utolsó útjára a washingtoni zsidó temetőben Stephen Norman-t, Herzl Tivadar unokáját és a modern zsidó történelem híres Herzl-családjának utolsó sarját.

Az ortodox zsidó szertartás szerint lezajlott végtisztességen a *Jewish Agency*, a *Zionist Emergency Council*, az amerikai cionista szervezetek, az angol nagykövetség és az amerikai *British Scientific Institute* képviselői is megjelentek.

Stephen Norman, aki mindössze 28 esztendő volt, öngyilkosságot követett el.

Halálugrással fejezte be fiatal életét.

II.

Stephen Norman öngyilkossága — a második öngyilkosság volt a Herzl-család történelmében.

Hans Herzl, a nagy Herzl fia és Stephen Norman nagybátyja, ugyancsak öngyilkossággal fejezte be földi útját az 1920-as évek elején.

Hans Herzl, — aki, épp úgy, mint nővére, Pauline Herzl, rendkívül gyenge idegzetű volt — katolikus hittérítők befolyása alá került és egy napon elhagyta ősei hitét.

A katolikus hittérítők úgy vélték, hogy „nagy fogást” csináltak, amikor Herzl Tivadar fiát, a cionista mozgalom megteremtőjének vérségi leszármazottját megtántorították. De Hans Herzlnek e ballépés után egyetlen nyugodt pillanata sem volt. Lelkileg meghasonlott. Barátai kiközösítették. Hívei megtagadták. Az új hívekben pedig nem lelte semmi örömet.

Így azután, amikor nővére, Pauline Herzl az 1920-as évek elején Bordeauxban meghalt, ő sem látta többé célját az életnek.

III.

Paulinén és Hanson kívül, harmadik gyermeke is volt Herzl Tivadarnak: az a Trude, aki lelkiileg talán legközelebb állott apjához.

Truderől írta Herzl Tivadar egyik legszebb tárcáját: a *Trude Könngeit*.

Trude Herzl később Neumann mérnökhöz ment feleségül. Házasságukból született

Stefan fiuk, akit Cambridgeben neveltettek és aki — megszerezve az angol állampolgárságot — Stefan Neumann-ból Stephen Norman lett.

IV.

Stephen Norman a második világháború kitörésekor önként jelentkezett Nagybritanniában katonai szolgálatra.

Kitűnő harctéri teljesítményeiért hamarosan százados-sá nevezték ki.

Egy évig a *Zsidó Brigád* kötelékében küzdött és részt vett Olaszország felszabadításában is.

A második világháború végén, mint rendkívüli képességű fizikus, az Egyesült Államokban lévő angol katonai kísérleti telepre kapott tudományos beosztást.

V.

Stephen Norman szülei — Neumann mérnök és felesége, Trude Herzl nem tudtak menekülni Ausztriából. Ott érte őket a horogkeresztes megszállás.

A Gestapo előbb *Theresienstadt*-ba, később *Auschwitz*-ba deportálta a Neumann-házaspárt.

VI.

Stephen Norman, Herzl Tivadar unokája, amikor a háború végétől, lépéseket tett, hogy az Egyesült Államok ausztriai megszállási övezetének katonai hatóságai tegyenek meg mindent szülei felkutatására.

A kutatások sikertelenek maradtak.

Auschwitz elnyelte Stephen Norman szüleit is, mint annyi százezer más zsidó férfit és nőt Európa minden tájáról.

VII.

Herzl Tivadar unokája, aki egyébként lelkes cionista volt, nemrégiben megkapta Bécsből az amerikai katonai misszió értesítését, hogy — a szülei után folytatott kutatások nyomára eredménytelenségig nem jár-tak.

És Stephen Norman néhány nappal az értesítés kézhezvétele után végetvetett életének, amelyet értelmetlennek és céltalannak tartott.

Az utolsó Herzl-ivadék nem tudta elviselni az egyedüllétet és családtalanságot. Herzl Tivadar unokája nem bírt azzal a tudattal járni az emberek között, hogy apja és anyja gázkamrában fejezte be életét.

De megbénította és élet-

képtelenné tette Stephen Norman — saját családi tragédiáján túl — az egyetemes zsidó tragédia is.

Nem tudta túlélni hatmillió zsidó ember testvére halálát.

VIII.

Az utolsó Herzl-sarjadék elköltözött az élők világából. De Herzl Tivadar eszméi itt maradtak és ragyognak mindaddig, amíg egyetlen zsidó is él a földön...

MUNKÁCSI ERNŐ:

AKTUÁLIS KÉRDÉSEK

Mit jelent a békeszerződés a magyar zsidóságnak?

A hitleri Németországban és csatlós államaiban a zsidóságot a szövetséges hatalmakhoz tartozóknak tekintették, ellenségként kezelték, sőt a hadijog figyelemmel kívül hagyásával írtották ki őket. Természetes tehát, hogy a békeszerződések, így a Magyarországgal kötött békeszerződés is különleges rendelkezéseket tartalmaz, amelyek közvetve vagy közvetlenül érintik a magyarországi zsidóság sorsát.

A politikai rendelkezések között Magyarország kötelező nyilatkozatot tett, hogy az emberi és polgári jogokat fajra és vallásra való tekintet nélkül fogja biztosítani minden polgárának.

A gazdasági rendelkezések között legfontosabb a békeszerződés 27. cikke, amely ugyan nem nevezi néven a zsidóságot, de tartalma szerint azt célozza, hogy a zsidóságnak restitúció és kártalanítási jogát biztosítsa.

Eszerint Magyarország „kötelezettséget vállal arra nézve, hogy minden olyan esetben, amikor magyar felelősség alá tartozó személyek javaira törvényes jogokra vagy érdekekre e személyek fajt származása, vagy vallása miatt 1939. évi szeptember hó 1. napja óta zár alá vették, elkobozták vagy kényszerkezelték rendelkezni el, az említett javakat, törvényes jogokat és érdekeket a tartozékaikkal együtt visszaállítja, vagy ha a visszaállítás lehetetlen, e tekintetben megfelelő kártalanítást ad.”

E szakasz körül sok vita volt és még több lesz. Az idézett fordítás ugyan a külügyminisztérium hivatalos álláspontját tükrözteti vissza, de egyes kül-

teleiben nem felel meg a békeszerződés szellemének. E szöveg szerint azt a jóságot kellett visszakövetelni, amit:

a) zár alá vettek,

b) elkobozták,

c) vagy amelyekre kényszerrel közelést rendeltek el.

A harmadik fogalom a szerződés angol szövegében „control” szóval van jelölve, ami „felügyelet alá helyezés” működjével kellett volna fordítani. Nem kell mondanunk, hogy a két fogalom között (kényszerkezelés és felügyelet alá helyezés) milyen nagy különbség van. Ha az eredeti állapot helyreállításra lehetetlen, a magyar állam „megfelelő” kártalanítást tartozik adni. A szerződés első tervszövege szerint „teljes” (full) kártalanításról van szó, csak a Négy Nagy newyorki értekezlete változtatta át a „full” szót „fair” megjelöléssé, aminek helyes értelme a „megfelelő” fordítás nem adja vissza. (Jobb lett volna „illő” szót használni.)

Ugyanezen cikk 2. bekezdése gondoskodik arról, hogy az uratlanná vált jóságotok csak az üldözöttek céljaira lehessen felhasználni.

„A magyar kormány mind azokról a személyekről, szervezetekről vagy közösségekről Magyarországon lévő javait, jogait és érdekeit, okok, illetőleg amelyek egyénenként vagy mint közösségek tagjai, fajt, vallást vagy bármely más okból fasiszta szellemű zaklató rendszabály tárgyai voltak, amennyiben azokra nézve a jelen Szerződés életbelépésétől számított 6 hónap alatt örökös nem jelentkezett, vagy igénybejelentés nem érkezett, át fogja ruházni az ilyen személyekről, vagy közösségekről Magyarországon képviselő szervezeteire. Az átruházott javakat ezek a szervezeteik az említett magyarországi közösségek, szervezetek és közösségek életbenmaradt tagjainak támogatására és helyreállítására fogják fordítani. Ezeket az átruházásokat a jelen Szerződés életbelépése után 12

Goldmann étterem

ORTHODOX KÖSER KITÜNŐ KONYHA
VIDÉKIEK TALÁLKOZÓHELYE
LAKODALMAK RENDEZÉSE
HIDEG FELVÁGOTTAK KAPHATÓK

A KISVÁRDAI MANDEL BERNÁT felügyelete alatt
KÁZINCZY-UTCA 57, KIRÁLY-UTCA SAROK

Mónapon belül kell foganatossá tani s azok magukban foglalják foglalni a jelen cikk 1. bekezdése értelmében visszaváltandó javakat, jogokat és érdekeket is.

Amint a békeszerződésnek ez a pontja előír, nem azonos az 1946. évi XXV. t. c.-el létesített zsidó helyreállítási alappal. Az alap csak az esetben öröklő, ha az örökösöt holtá nyilvánították és utána az örökösödési eljárást lefolytatták, ezzel szemben a békeszerződés szerint a Szerződés életbelépésétől számított 6 hónap alatt a szóbanforgó javak átruházottnak tekintetnek, ha örökös nem jelentkezett. Sok vitára fog alkalmat adni, vajon az idézett bekezdés utolsó mondatában szereplő 12 hónapi határidő vonatkozik-e az állam kártérítési kötelezettségére is. A békeszerződés 27. cikkében létesített vagyonösszeállítás és az 1946. évi XXV. t. c.-el alkotott zsidó helyreállítási alap közötti ellentétet a békeszerződés végrehajtásával kapcsolatban kialakítandó jogszabálynak kell rendeznie.

Számos magyar zsidót a legérősebben érinti a békeszerződés 27. cikke, amely jogot ad a Szövetséges Hatalmaknak arra, hogy lefoglalják a magyar állampolgároknak a saját területükön levő tulajdonait még akkor is, ha azok zsidók. A magyar zsidóság hivatalos képviselői szervei a békeszerződés tárgyalása során rámutattak erre a súlyos sérelemre és a new-yorki felülvizsgálati értekezlet során is ismételték a békeszerződés e cikkének megváltoztatását, sajnos eredmény nélkül. Nem nagyon nyugtat meg az sem, hogy a szóban forgó cikk 3. bekezdése értelmében a magyar kormány kötelezte magát arra, hogy kártalanítani fogja azokat a magyar állampolgárokat, akiknek javait e pont értelmében elvették. Viszont e rendelkezés súlyosságát csökkenti az, hogy a foglalás alól ki vannak véve azok a magyar állampolgárok, akik „engedéllyel tartózkodtak” az Egyesült Nemzetek országaiban, vagyis a magyar állampolgárságukat megtartott és állandóan külföldön lakó zsidók. Ugyancsak ki vannak véve az irodalmi vagy művészeti tulajdonra vonatkozó jogok is.

Mindenki természetesen kérdezi, hogy mi történik akkor, ha a békeszerződés értelmezésénél vagy végrehajtásánál viták merülnek fel. A Szerződés 35. cikke külön egyeztető bizottságot állít fel, de e bizottság elé nem tartoznak a magyar zsidóságot érintő fennálló kérdések. Ezekre vonatkozik azonban a 40. cikk, amely előírja, hogy a vitát a Budapesten székelő 3 misszióvezető (Szovjet Unió, Egyesült Királyság és Egyesült Államok) elé kell terjesztetni. Ha a misszióvezetők 2 hónap alatt nem döntenek el a vitát, az érdekelt felek bármelyikének kivánságára azt egy olyan bizott-

ság elé kell terjesztetni, amely bizottság mindkét fél egy-egy képviselőjéből és a két fél közös megegyezésével harmadik ország állampolgárai közül választott harmadik tagból fog állni. Ha a harmadik tag személyére vonatkozólag egy hónapon belül nem egyeznek meg, bármelyik fél az Egyesült Nemzetek főtitkárát kérheti fel annak kiküldése végett.

A fentiekben nem foglalkoztam az u. n. „Arany vonal” kérdésével, amelyre más alkalom-

mal fogok visszatérni.

A nemzetközi jog értelmében a békeszerződés az egyes állampolgárokat érintő hatáskörben csak akkor válik tényleges joggá, ha a szerződést az illető állam ratifikálta, vagyis saját jogszabályai közé beiktotta. Kétségtelen, hogy a békeszerződés ratifikálásával egyidejűleg számos magyar kormányrendelet fog megjelenni és ezek mutatják meg igazán, hogy a magyar zsidóság a békeszerződés alapján milyen jogokat kapott.

Zsidó Világkongresszus Magyarországi Képviselői

(Budapest, V., Wekerle Sándor-u. 7.)

Az alant felsorolt személyek részére külföldről levél, vagy üzenet érkezett. Kérünk mindenkit, aki nevezetlekről felvilágosítást adhat, közölje azt hivatalunknál (V., Wekerle Sándor-u. 7. Tel.: 186-009) szombat és vasárnap kivételével, délelőtti 9-1 óra között.

A címzett neve, külföldről megadott lakásain.

Gajeczky Miklós, 1923, Holokóla, Weisz Gerda Lili, 1924, Berlin.
Eckstein Ilonka és Rózsa, Miskolc, Dom-utca 2.

Holzer Miksa, 1881, Szombathely, Nagykanizsa, Király-u. 37.
Holzer Richard, 1928, Nagykanizsa, Király-utca 37.

Holzer Mária, 1925, Nagykanizsa, Király-utca 37.
Neufeld Margit, 1906, Óbuda, Lajos-utca.

Juhász Józsa, 1911, Budapest, Légrády Károly-utca 8-10.
Lukács Imre, 1902, Szigetvárián, Fejér György-u. 8.

Klein Mór és felesége, Kala, Csarogkó (7) u. p. S. ujhely.
Adler Jenő, Bpest, Ármány-utca 7.
Lax Arthur, 1889, Bp., Nyiregyháza, Bessenyei-utca 4.

Klingenberg Jakabné, Hauser Rósa, 1880, Dunabeszék, Széplő-utca 9.
Friedmann Jenő, 1920, Irsava, Újpest.

Holzer Margit, 1890, Győr.
Gedalyevics Sándor, 1924, Unter Appa (C. S. R.)
Indig Sára
Szilágyi Tibor, 1920, Bpest, Nagy János-u. 4.

Stern Edit, 1924, Bécs, Debrecen.
Taubner Herman, Cvi, 1926, Csap, Budapest vagy Ungvár.

Lebowitz Mathild, 26 éves, Targu Mures.
Gereck József, 39 éves, Welszo Nizow.

Gereck Mendel, 28 éves, Bonzós, Nagy Ferenc, 42 éves, Arad.
Nagy Zoltán, 47 éves, Kisvárd.
Weisz Ignác, 73 éves, Család.

Weisz Nándor, 41 éves, Család.
Weisz József, 32 éves, Család.
Weisz Helly, 36 éves, Nagyvárad.

Schönhaus Erzsébet, 27 éves, Cluj.
Kimmel Herman, Vermonth.
Rochlich Róza, Szozawa.

Kermisch Márkus és felesége, Róza.
Kneil Maria, 1906, Nadworna.
Blatt Leon, Café Ostende, Bpest.

Faurer Miksa, 56 éves, Újpest.
Góldstein Ignác, 40 éves, Maszart-falva, Bereg m.

Gelb Armin, 17 éves, Maszart-falva.
Schwartz Zsigmond, 1889, Sikkos, gyarmatárkeresék, Dp., Pasarnóti-ut.

Lóvy József, Szigetvárián, Karancs-utca 64.
Weinberger Mártonné, Budapest, Thököly-ut 85.

Pálfiáné, a Helt, Heit János leánya, Budapest.
Grünberger Léna, Hajduszentmihály.

Székely György, Budapest.
Székely Rózsa, Budapest.
Székely Anna, Budapest.

Székely Erzsébet, Budapest.
Weinberger Ottó, Hádarmad-utca, Budapest.

KABARE

podiumán is találkozhatunk igazi művészettel. Ezt adja nekünk Ascher Oszkár, a hírnő szavalóművész, amikor előadja Móra Ferenc, a böles mosolyos író „A vadember és a zsidókérdés” című novelláját.

Legszívesebben ideiktatnók az egész történetet, de erre nincs helyünk, így pár szóban elmondjuk, azok részére, akik azt nem hallhatják, vagy nem olvasták.

A vadember — így hívja írásában Móra az unokáját — élő sündisznóval játszik és a játék hevében lezsidózza játszóársát. Meghallja ezt az édesanyja és persze kikap a kisgyerek. Eppen hazajön a nagyapja, aki sirva találja unokáját. Amikor elmondják neki a tényállást, megkérdezi ifjabb Ferencet, tudja-e mi az, hogy zsidó. Persze az apró ember nemmel válaszol; csak úgy hallotta a házbán, hogy ezt mondják, ha valakire hagszanak. Erre a nagyapa elmeséli, hogy amikor ő kisgyermek volt, nagyon szegények voltak, a szülei elmentek dolgozni, őt egyedül hagyták otthon, mire bejött hozzá a szomszéd néni, enni adott neki és játszott vele. Ez a néni zsidó volt. Málkor, egy másik szomszéd, aki történetesen csizmadia volt, megsajnálta őt, a szegény mezillásba gyereket és csinált neki ajándékba kis csizmát, de olyat, hogy még „csikorgó” is lett bele. Ez a bácsi is zsidó volt. Nagyon tetszenek a mesék a kisfiúnak és rimámkodik, hogy „Mesélj még ilyen szépeket Apapa”. Elmeséli még Móra az unokájának, hogy amikor már nagyobb fia volt és Pesten lakott, akkor egy Waldapfel nevű zsidó bácsi segített rajta; megmentette az éhezéstől. Este, amikor a kis vadember aludni készült, a szép mesék hatása alatt úgy bucsuzott a sündisznótól: „Jóéjszakát, te kedves jó zsidókámi!”

Móra Ferenc elemi iskolai olvasókönyveket is írt. Sajnos, ebből kimaradt ez a történet, mert ha ezen nevelték volna a huszas évek gyermekeit, talán, husz esztendővel később, kevesebb áldozata lett volna a zsidógyűlöletnek Magyarországon!

(g. m.)

Jelentkezési felhívás

„BRENNER LAJOSNÉ, volt szociális értékek fellelője, ezért kérem fel Budapestben lakó barátait (Goldner Erzsébet) jelentkezni a kiadvány.”

ROSENTHAL ORTH. KÓSER ÉTTEREM

(WEISZ MENDEL) Wesselényi és Kazinczy-u. sarok

Elsőrendű konyha. Friss vacsorák.

Sel peszach minőségborok és pálinkák

Weisz Mór

sütőde és cukrászda

Budapest, Dob-u. 22

Pékárúk, cukrászsütemények,

békebeli minőségben

Alkalmi rendelést vállal

Gyapjút

Nyulbőrt

Pézsma

Nyersbőrt

legmagasabb árban vásárol

HERSCH JENŐ

Rumbach S.-u. 18.

Somogyi Béla-ut 2.

Telefon: 427-082.

Mai értékét fizetem férfiruhaért, szövetért

saját üzletem részére

Andrássy-út 47 (Oktogon, Abbázia mellett) Eladás nagy választékban

Érdekes vita a Zsidó Tanács működéséről a hitközségi alkalmazottak összefüggésén

A Pesti Izraelita Hitközség Központi és Szertartási Alkalmazottainak Szociális Bizottsága február 19-én tartott összejövetelén nagy érdeklődés mellett Szilágyi Sándor törvényhatósági bizottsági tag, a Szociális Bizottság elnöke, bírálta a szemtanú jogán a Zsidó Tanács működését. Előadásában rámutatott arra, hogy a Zsidó Tanács egyes vezetői a maguk köréből hozott munkatársakkal intézik az ügyeket és abból a hitközség tisztviselői karát teljesen kiszorították. A különböző kapcsolatok révén beállított és nagyrészt önkéntes munkások egyrésze beosztását öncélúan tekintette és így egészen természetesen, hogy különösen a Müller Rezső által elrendelt diktatorikus intézkedések jogosan váltják ki a legélesebb kritikát. Nem tesznek tehát jó szolgálatot sem a zsidóságnak, sem az igazságnak azok, akik szerecsenmosdatásra vállalkoznak és a németeket kiszolgáló egycéket szinte érdemrenddel ruházzák fel. Az ilyen kísérletek ellen fel kell emelniünk szavunkat és a tendenciózus beállítás és tervszerű elküldetés helyett követelmünk kell, hogy az elfogulatlan és objektív sajtó a való helyzetéről tájékoztatása a nagy nyilvánosságot. Eppen ennek hiánya okozza, hogy a Zsidó Tanács ténykedéséért még most is sokan a hitközség mai vezetőségét és tisztviselői karát teszik felelőssé. Ezt a tévhitelt végre el kell oszlatni és rá kell mutatnunk arra, hogy a hitközség tisztviselőikara a lehetőségeken túlmenően is szorgalmasan igyekezett a jogfosztó rendelkezéseket. Tartozunk a történelmi igazságnak azzal, hogy elmondjuk mindezeket és így a helyesen tájékoztatott közvélemény mondhaszon ítéletet ebben a nagyfontosságú kérdésben.

A vita során először Domokos Miksa ügyvezető szólt fel, aki konkrét esetekkel támasztotta alá Szilágyi Sándor előadását és a maga részéről is szükségesnek tartotta a közvélemény helyes tájékoztatását. A vita további folyamán Vajda Zsigmond, Várföldi László és Kollmann Andor hozzászólásaikkal mindenben osztoztak az

előadó nézeteit és felkérték arra, hogy előadásorozatban ismeresse a töle megszokott objektivitással a való tényállást.

Az előadó készsége révén — akit a Gestapo a Sip-utca 12-ből vett el — remélhető,

Grandiózus emlékművet állít a zsidóság az elpusztult Galut-nak

Az egész világ megmaradt zsidósága grandiózus emlékművet állít a második világháborúban elpusztult hatmillió zsidónak. Jezsajas könyvéből való ez a költő szó: *Jad Vashem*, együtt és átvitt értelemben emlékművet jelent, mely „jobb, mint a fiakban és lányokban élő név, örök nevet adok nekik, mely soha el nem vész”. Jeruzsálemben létez, sítik ezt az épületkomplexumot, a szent dombokon, az élő nép élő szívében. Legalább a neve a martírok milliói hadának, megler a szent földre. Az emlékműnek tudományos és kegyeleti feladata van. Tudományos feladat, hogy a krónikás pontossággal feljegyzett események egy nagy archívumban összegyűjtessenek; dokumentumok, tanu-vallomások, pörök jegyzőkönyvei, személyes emlékek mondják el, akik megszabadultak, mit láttak, legyen leírva a katonák élete, kik a szövetséges hatalmak oldalán küzdöttek és meghaltak. Legyen leírva a kevesek neve példaképül és örök megbecsülésül, kik az egyes zsi-

dog rövidesen eloszlik a köd a Sip-utca felől. A zsidó sorskérdések irányításában pedig remélhetőleg nem lesz szerepük többé azoknak, akik multbéli szereplésükkel abból ömámagukat rekesztették ki.

Az előadás előtt vetített erdei képekről Schwarcz János, a hazai zsidó vonatkozású képekről pedig Kollmann Andor mondott stílusosan magyarázó szöveget.

dót a halálvesztélyből kimentették. Legyen felsorolva minden egyes halottunk névszerint, az elpusztult községek, történetük, százasok életük és a barbárság, mely életüket vette. Örök emlékül, emlékeztetőül.

A kegyelet és szeretet is megtalálja a módját, hogy a hozzátartozó nevét e nagyszabású mű keretein belül mindenki megörökíthesse.

Ez a feladata és programja a *Jad Vashem* bizottságnak és a felé rendelt kuratoriumnak, melybe kuratoriumi tag delegálására hívta fel a *Jad Vashem* jeruzsálemi főirodája a vezető magyarországi zsidó testületeket. A két Országos Irodát, a Keren Kajemeth-et és a Keren Hajszodot, a Zsidó Világkongresszust, a Jewish Agency-t, a Cionista Szövetséget, Zsidó Múzeumot, Rabbikgyesületet, Tanítóegyesületet és a Hechalucot. A prezmptív kuratorium február 13-án tartotta első ülését és így a *Jad Vashem* munkája megindulhat.

A Magyar-Olasz Bank nyugdíjával

(Levél a szerkesztőhöz.)

A Magyar-Olasz Bank Részvénytársaság kényszerfelszámolása 425 nyugdíjast érint. A pénzügyi kormányzat a felszámolási mai stádiumában az esedékes nyugdíjak folyósítására ezideig még nem tett ígéretet. Ha a bank nyugdíjasainak kérdését nem oldják meg, úgy 425 család koldusbotra jut. Vannak alkalmazottak, akik 30-40 évig szolgáltak a bankot és befizették a nyugdíjárulékot. A nyugdíjasok között 225 zsidó család van érdekelve. A vállalat nyugdíj-

pénztárának vagyona kilenc adóköteles bérház és körülbelül 3 millió pengő névértékű értéktelenedett kincstári kötvény jövedelme, sajnos nem fedezi a nyugdíjterheket. 1939-től a milánói anyaintézetnek, — a Banca Commerciale Italiana-nak — a Magyar-Olasz Bankhoz delegált olasz vezetői a zsidó alkalmazottakat tömegével bocsátották el, illetve nyugdíjazták. A nyugdíjpénztár vagyonát ennek arányában nem töltötték fel, nyilván a fasiszta mentalitás hatása alatt, ezt nem is tartották szükségesnek, kiindulva abból, hogy a zsidóknak nem is kell nyugdíjat fizetni. Ebben sajnos részben igazuk is volt, mert sokan közülük az üldözések időzotatúl estek. Öreg, munkakép-telen emberek sorsáról van szó. Ha a pénzügyi kormányzat a szociális szempont mérlegelésére figyelemmel nem lesz, úgy a bank összeomlása következtében érintett 425 család legnagyobb része segélyező szervek támogatását lesz kénytelen igénybevenni, hogy magát az éhenhalás veszélyétől megmentsse.

KI TUD

Goldfischer Imréről,

aki szül. Ujpesten 1914-ben, hove-mint 1942 július 11-én a 100f1 korot bez. Berettyóújfalura. Innen Országosvárosba vett, ahol tábori száma 23374 volt. Amikor fogásába Seagonyba került. Aki tud róla, értesítsen meg, hogy tegyék át az Ujpest, Kacsai-s. 11. Hírek érdeklő értesítést adjanak. Telefon 492-310.

KI TUD RÓLA?

Fröhlich Péterné Szécsi Etelka,

szül. 1897. — 1944 május 25-én volt a Rákhe, onnét valószínűleg június 20-26 között Általános Kisebbségi Nyoma vezett. Aki tud róla, írja meg, vagy keresse fel a címet: Dr. Szécsi Ferencné, Budapest, Pannónia-s. 21. Kérdéseket megválaszolom.

Ravensbrückből hazatérték

KI TUD FELESESEM,

Weisz Gyuláné Fischer Kátóról,

ki született Bpsten, 1908-ban. Anyja Lőr Barta. 1944 novemberében a Pozsonyi-úti zsidó táborba került Ravensbrückbe. Nagyon szeretem, ha valaki tud róla, válaszoljon értesítéssel: Weisz Gyula, K., Róday-utca 34., V. emelet 14.

KIVÁLÓ MINGSEGU

kóser sel peszach BOR

kapható hordótelepben.

Rizling édeskés lterenként Ft. 4.20 hordóbetét felszámolva

Berger Lajosné

BORNAGYKESKEDŐ, Nyiregyháza, Bujtos-utca 35.

Mesterlevéllel önálló üzemvezető

Bizalmatlanság felvetődött. „Cipő-gyár” jellegű a kiadóba.

A csengeri izraelita hitközség pályázatot hirdet

metsző samesz állásra

lakosai. Megkérdezték, hogy három elismert ort. rabbiból kábolyt rendelkező. Később csak megvárattunk tértünk. ELNÖKSÉG.

GROSSZ ARNOLD

ORT. KÓSER PENZIÓJA

HAJDUSZOBOSZLÓ (Közvetlen a fürdőnél)

Folyóvízes szobák. — Elsőrendű kiszolgálás. — Olcsó árak.

Előjegyzhető:

Grossz Arnold Bp. VII., Dob-u. 9. Tel.: 227-686

A 800 esztendő Budai Chevra Kadisa feltámadt romjaiból

Nemrégiben volt a Maros-utcai kórházban lezajlott nyilas tömeggyilkosság második évfordulója, amely alkalomból a Budai Chevra Kadisa kegyeleti emlékünnepeket rendezett, hogy áldozzon a mártírok emlékének. Mindazok, akik megjelentek ebből az alkalomból a Maros-utcai kórházban, meglepve látták, hogy — új élet támadt a romok helyén. A kórház megint üzemben van. A Chevra irodái is a kórház épületében nyertek elhelyezést. Igen, feltámadt romjaiból a Budai Chevra Kadisa, az a 800 esztendő Szentegylet, amely — mint a történetírók megállapították — Középkor óta legrégebbi Chevra Kadisája.

Nemcsak a kórház van rendben, hanem rendben van már a farkasreti temető, a külső és a belső temető, most javítják a Zagligeti gyógyintézetet is.

A budai zsidóság két temetője

A Budai Chevra Kadisa farkasreti temetője 1944 végén és 1945 elején hadszíntér volt. A megkapó szépségű, szinte svájci tájkeretben fekvő temetőnek és az abban nyugvó halottaknak sem kegyelmeztek a németek, akik hadállásaikat ugyancsak a sírok között építették ki és sírköveket használtak fel fedezésül. Kiss Arnoldnak, a budai hitközség nagy költő-papjának sírjének is feldöntötték ilyen célból. A ravatalozó és a szertartásterem romokban hevert, amikor a német csapatok megadták magukat az előrenyomuló Vörös Hadseregnek.

A Budai Chevra Kadisa minden külföldi támogatás nélkül újból felépítette a szertartástermet, amelynek falain az orosz zsidók régi temetőire emlékeztető díszítések láthatók. A temető kerítésén már messziről élethűen annak a próféta felmondatnak a heber rövidítése: „Legyen a holtnak lelke összekötve az élet fájával”.

Dr. Weiss Pál, a volt debreceni főrabbi írta, hogy: „A Magyar Zsidó Pantheon-nak a Farkasretnen kellene lennie”. Ott is van, ha nem is állították fel hivatalosan, a magyar zsidóság egyik Pantheonja. Amint végigmegyünk a sírkövek között, látjuk, hogy ott alussza örök álmát Heller Bernát, minden idők egyik legnagyobb zsidó tudosa, Lőm Imánuel, Szeged világhírű főrabbija, Kiss Arnold és Edelstein Bertalan a budaiak országos vezetői, papbűszkeségei, Biró Géza és Bleyer Kálmán, a Budai Chevra kimagasló elnökei (utóbbi a mostani elnöknek, dr. Bálint Bélának volt az édesapja), Baracs Károly, a budai hitközség felelősen elnöke, aki negyedszázaddal ezelőtt valószínűleg meg a budai zsidó közös-

ség életében a nőkre is kiterjedő demokratikus választójogot, Sós Armin vasúti vezérigazgató, a főváros közlekedésének uttorója, Bauer Gyula honvédtábornok, Könyi Manó, a parlamenti gyorsroda főnöke, Andrassy Gyula bizalmasa, Vágó László, a gerfi Népszövetségi palota tervezője... Oldalakon keresztül folytathatnánk a sort.

A külső bécsi-utli temetőben van a Maros-utcai kórház 89 mártírjának sírja. Itt nyugszik Jarnó Leó igazgató-főorvos, Schön Jenő, az európai hírnévű tüdőgyógyász, Schönwald Gyula röntgenológus, Deutsch Simon tiltár és a Maros-utcai kórház összes orvosai, ápolónői és betegek, akiket a nyilasok egytől-egyet kiirtottak.

A Maros-uccal kórház és a zugligeti gyógyintézet

A Maros-utcai kórház az egyetlen zsidó gyógyintézet a budai oldalon, amióta a város-majori ortodox kórházak teljesen kiégették a fasiszta brigantik. A JOINT hozzájárulásával sikerült üzembehelyezni a kórház belgyógyászati osztályát, amelynek ágylétszáma a békebelinél is magasabbra növekedett. Rövidesen megkezdődik a gyógyítás a sebészeti, nőgyógyászati, valamint orr-, fül- és gégeosztályon. A kórház élén dr. Rieger Imre igazgató-főorvos áll.

A teljesen kibombázott, feladott épületben minden elpusztult az ostrom idején. Új vízvezeték berendezést, új kazánokat, új központi fűtőszekert és új villanyberendezést kellett létesíteni. Mindez expressz-tempóban történt.

Dr. Heller Imre alelnök és Szofer László főtitkár példátlan áldozattal az újépítés terén. Joe Schwarcz, a JOINT európai vezetője, a legnagyobb elismeréssel szemlélte meg a Maros-utcai kórházat, amelynek jelentőségét dr. Görög Frigyes és dr. Szűcs Géza, a JOINT magyarországi vezetői nyomban felismerték.

Rövidesen átadják rendeltetésének a Budai Chevra Kadisa zugligeti gyógyintézetét is, amely ugyancsak JOINT segítségével alakul újjá és ugyanolyan nivóju lesz, mint a Maros-utcai kórház.

A budai Chevra Kadisa új vezetősége

A Budai Chevra Kadisa 1946-ban, a hagyományos Zájim Adarkor választotta meg új vezetőségét. Elnök az a dr. Bálint Béla maradt, aki puritán egyéniségével és nagy tekintélyével már hosszú esztendő óta irányította a Budai Chevra Kadisát. Mindig hivatalában

található mindenki számára hozzáférhető. Valósággal a Szentegyletért él.

Az adminisztráció élén és az elnök oldalán Szofer László főtitkár kezében futnak össze az ügyek. Szofer László mint a Pesti Chevra Kadisa volt tisztviselője, a zsidó közösség-vezetés technikájának teljes ismeretében került pozíciójába. Régebben sokáig élt Olaszországban is és kulturált lényének nyomait viseli magán a kórház előcsarnokának, valamint a farkasreti temető szertartástermének olasz stílusú kiképzése.

Az előjáróság tagjai a következők: dr. Heller Imre alelnök, néhai Heller Bernát professzor fia, aki az intézmény-ügyi bizottság elnöke is, Gellért Lajos temetői előjáró, Bresz-

lauer László, az elhagyott öreg ügyeinek előjárója, Brück László és Csillag Ernő, akik a felszabadulás után nyomban munkához láttak, Halle Ernő, Nagy László József és Hartmann László, a pénzügyek legfőbb intézői, Elek Gyula szertartásügyi előjáró, dr. Sárkány Lajos és dr. Földi Károly, a jogügyek irányítói, Ausländer Sándor és Kláner Pál, a kórházi ügyek vezetői, továbbá Ádám Gyula, Bicskei Jenő és dr. Dembitz Ágost.

A budai zsidóság a legnagyobb elismeréssel figyeli munkásságukat, amely a 800 esztendő Budai Chevra Kadisa feltámadásához vezette és a nagymúltú intézmény szép jövőjének alapja.

(SÓS).

Oroszországból munkaszolgálatosok keresik hozzátartozóikat

Leveleik átvételre: Budapest, Személynyök-utca 21. I. em. 8. Magyar Vöröskereszt Rádió-osztálya.

Beck Jakab 324/4. ír Beck J-nának, Budapest, Lázár-utca 9. II. 5.

Kirány Jakab ír Pollák Nelli-nak, Kresz Géza-u. 32.

Dr. Guttmann László, Nyiregyháza keresi édesanyját és nővéreit.

Friedmann Ervin ír Friedmann Margitnak, Bp., Lehel-u. 28. sz.

Földes Sándor András ír Groszmann Jolánának, Bp., Almásy-tér 8. rdz.

Hauer Dezső ír Hauer Dezsőnek Arlo, Borsod m.

Horovits Jenő ír Rosenberger Pálnak, Bp., Bethlen-tér 3.

Löwy József ír Klein Gyulának, Bp., Ráday-utca.

Krausz Géza ír Krausz Géza-nak, Miskolc, Nyár-u. II.

Krausz Sándor Ignác ír Vidor Sándornak, Bp., Király-u. 7. sz.

Lehner Miklós ír Lehner Adolfnak, Budapest.

Lázár Béla ír Glück Stellának, Bp., Szérvérség, 12.

Lax Simon ír Lax Náthannak, Bp., Klauzál-tér.

Luzsig Károly ír Kovács Magdának, Újpest, Virág-u. 10.

Polgár József ír szüleinek Budapestre.

Popper Sándor ír Popper Sándor családjának, Bp., Rudolf-tér 38.

Rédler Antal ír édesanyjának, Bp., Zápolya-u. 65.

Dr. Reimfeld Miklós ír családjának, Bp., Légrády Károly-utca 20.

Révész György ír Révész Györgynének, Bp., Teréz-körut 31. sz.

Sattler István ír Grünbaum Györgynek, Bp., Jókai-u. 21.

Sébő Tibor ír Koch Jenő Oskárnak, Bp., Fürst S.-u. 7.

Sörnyel Dezső ír Wimmer Lipótnak, Bp., Szérvérség-u. 9.

Schwarz György ír Schwarzen Jenőnek (szül. Pick Anna), Bp., Kertész-u. 39/41.

Singer György ír édesanyjának, Bp., Wekerle-telep.

Steier Mayer ír feleségének Budapestre.

Sébő Tibor ír Koch Jenő Oskárnak, Bp., Fürst Sándor-utca 7.

Scheim Sándor ír Balázs Györgyné Mandler Ibolyának, Bp., Peterdy-u. 37.

Weinberger Rezső Nándor ír Weinberger Rezsőnek, Bp., Balázs-u. 76.

Weisz Lajos ír Dohsai Klárinak, Weisz Mór címén, Bp., Kisdiófa-u. 19.

Wirth György ír Somogyi Andrásnak, Bp., Magdolna-u. 44. III.

Wolf András ír Wolf Samunának, Bp., Thököly-ut 146.

Wéber Pál ír Wéber Pálnak, Bp., Eötvös-ú. 37. I. 6.

Zukermann Salamon ír Hoffmann Tibornak, Bp., Bethlen Gábor-u. 13.

MÜHLDOFFIAK!
Ki ismerte férjemet
Róth Mártont,
szül. 1892-ben, Mezőszáz, Veszprém megye. Pestből a Mezőszáz szöveggyűjteményéből, 1944 július 2-án vették el. 1944 okt. 25-ig Mühlhoffban volt, onnan állítólag Auschwitzba viték. Aki bármilyen felvilágosítást tud adni, értesítse: Róth Mártont, Budapest, Üllői-ut 101.

PARÓKA MECHTL csak

Budapest, IV., Váci-utca 27

Belvárosi női fodrászterem

hajmüterméből

(Piarista palota)

A miskolci kereskedő mártírok

A Miskolci Kereskedelmi Tesztület március 2-án, gyásznapján keretében felelőzi le a világháborúban hősi halált halt és a fasiszta gyilkosok által elpusztított miskolci kereskedőmártírok emlékét megőrző emléktáblát, amelyen a következő nevek szerepelnek.

Abrahamovics Dezső, Altman László, Appel Már, Ausch Henrikus, Adler Sándor.

Balla Bertalan, Balla Béla, Balla Ignác, Balog Béla, Baneth Elemer, Bárdos László, Berger Artur, Berger Salomon, Berger Sámuel, Berkei Bernátné, Berkovics Ferenc, Bernát Izidor, dr. Békési Béla, Bérés József, Blecher Bertalan, Birnbaum Bernát, Birnbaum Márkusz, Biró Menyhért, Biró Sámuel, Biró Tibor dr., Bleicher Már, Blitzer Lajos, Bodnár Dezső, Böhm Lajos, Borjas Zsigmond, Boros László, Borzodi Lajos, Breuer Ignác, Breuer Béla, Brodi Ernő, Brodmann Gyula, Burger Dávid, Burger Hermann.

Czeizler Kálmán, Czeizler Moritz, Csató János.

Deutsch Dezsőné, Deutsch Ferenc, Deutsch Ferenc, Domány Jakabné, Domány József.

Ecker Ferenc, Erdős Ignác, Ellenbogen Sándor, Engel Ernő, Engel István, Erdős József.

Fekete Már, Fekete Samu, Ferenczi Károly, Fischer Hermann, Fischer Ignác, Fischer József, Fischer Károly, Fischer Lajos, Fischer Miklós, Fischer Miksa, Fodor Dezső, Fodor Kálmán, Fogel Már, Frank József, Frankl Sándor, Freund Sándor, Friedmann Adolf, Friedmann Ignác, Friedmann József, Friedmann Sándor, Feher Tihamér.

Gara Miklós, Gara Nándor, Gábor Elemer, Gerhardt Jenő, Ginsberger József, Glück Gyula, Glück Jenő, Glücksmann Emil, Goldberger Sándor, Goldfeld Simon, Gross Ernő, Gross Már, Gross Dezső, Gross Jenő, Grossberg László, Grossmann Gyula, Grossmann Miklós, Grossmann Sámuel, Grossmann Sándor, Grün Bernát, Grünfeld Imre, Grünfeld M.

Hály, Grünwald Miksa, Gyarmati Viktor, Györi Elek.

Holász Sámuel, Holász Már, Hartmann Miklós, Hauer Bertalan, Heller Ödön, Herczeg Miklós, Herczeg Gábor, Hollander Izidor, Hollander Jenő.

Jasskovits Ernő.

Kahány József, Kardos Hermann, Kaufmann Ignác, Kálcsi Hermann, Kellner Erzsébet, Kellner Lajos, Kemény Imre, Kertész Dezső, Keszler Lajos, Keszler Márton, Kiss Lajos, Klein Adolf, Klein Adolf, Klein Aladár, Klein Bertalan, Klein Dezső, Klein Gyula, Klein Gyula, Klein Gyula, Klein Henrik, Klein Károly, Klein László, Klein Lipót, Klein Margit, B. né, Klein Menyhért, Klein Sámuel, Klein Sándor, Klein Sándor, Kohn Dezső, Kohn Hermann, Kohn József, Kohn Sándor, Kohn Vilmos, Korda Lajos, Kornstein Elemer, Kovács Dezső, Kovács Simon, Könyves Jenő, Könyves Lajos, Köves Sándor, Krakovits Zsigmond, Krammer Adolf, Krausz Sándor, Krammer Gyula, Kubics Bernát, Kun Lajos, Kunovits Izidor, Kunovits Rudolf.

Landau Dávid, Landau József, Landau Vilmos, Lantos Miksa, László Ervin, Lefkovits Albert, Lefkovits Már, Leutcher Adolf, Lichtmann Armin, Lichtmann Miksa, Lichtmann Viktor, Lichtner Zoltán, Linder Á. Ernő, London Jakab, Löwi Izidor, Löwi Jakab, Löwinger Dezső, Lusztig Márton, Lusztig Zsigmond.

Majler Sándor, Márkusz Jenő, Márkusz Soma, Méth Jenő, Mohr Emil, Moskovits Vilmos, Müller József.

Neumann Pál hűhársl.

Paros Nándor, Pick Ernő, Plattner Jakab, Plattner Károly, Plattner Lajos, Preszler Károly, Prinz Hugó, Pugsics Elemer, Radványi György, Radványi Ignác.

Ráth József, Reich Dezső, Reichardt Jenő, Róbert Jenő, Róna Armin, Rosenberg Adolf, Rosenberg Béla, Rosenberg Géza, Rosenberg Gyula, Rosenberg Miklós, Rosenberg Már, Rosenfeld Benjámin, Rosenthal Jakab, Rosenthal Lajos, Rosenthal Samu, Róth Adolf, Róth Ernő, Róth Manó, Róth Sándor, Rothmann József, Rubinstein Ede.

Salkó Armin, Schuler Jenő, Schwarz Ferenc, Schwarz Gusztáv, Schwarz Ignác, Schwarz Lajos, Schwarz Miksa, Schwarz Soma, Schwarz Vilmos, Sidauer László, Singer Emil, Singer József, Singer László, Singer Ödön, Soós József, Spornath Menyhért, Spitzer David, Spiegel Zoltán, Spielberger Jenő, Spiró Sámuel, Spitz Jakab, Spitzer Ernő, Sprei Izidor, Stark Sándor, Steinberger Már, Steiner Artur, Steiner Lipót, Ster József, Stern Lajos, Strausz Miklós, Sugár István, Sugár István, Sugár Sándor, Szabó Béla, Szabó Már, Szabó Sándor, Székely Adolf, Székely Zoltán.

Tannemann Gyula, Telekes Sándor, Trauer Manó, Traustein Jenő, Ungár László.

Varga Dezső, Váradi Samu, Waldmann Gyula, Waldmann Vilmosné, Weidlich László, Weinberger Gábor, Weinberger László, Weinberger Samu, Welner Zoltán, Welser Adolf, Welser Béla, Welser Henrik, Welser Hermann, Welser József, Welser Már, Welserovits Sidney, Weissenfeld Jakab, Weissenfeld Arnold, Weissenfeld Sidney, Welles Gyula, Wertheimer József, Widder Jenő, Wohl Lipót, Wohl Sándor, Wolozovits Weizer Sámuel, Wilkenfeld Kálmán, Albert.

Zeichner Adolf, Zeidmann Adolf, Zimmermann Hermann, Zimmermann József, Zimmermann Viktor dr., Zsuzsanna Henrikné.

SZEMED VÉBED, GYÓGYITOD
HA SZEMÜVEGED!

Optifot

LÁTSZER ÉS FOTOSZAK-
ÜZLET

TERÉZ-KÖRUT 48.

Husvétii orth. kóser

szel peszech tükörözés, gyönyörű és
hegyaljai

BOROK

NAGYBAN és KICSINYBEN
10 literen felül rendelést készítek
szállítunk. LAZAR BOPINCSE,
VII., Klauzál-tér 18. Tel.: 325-330

Amerikába

akar utazni?

Ugy az átadó
üzletének

üzemének

eladását

FELLNER PÉTER
gyorsan intézi
Szt. István-krt. 30.

(Marx-térnél)

Új telefon: 129-792.

Adler sarkó Somogyi 7
Béla-ut

AZ UDVARBAN
Hozott márványlapok védelme és
vállalom. SZOMBATON ZÁRVA.

Órák, ékszerek

legolcsóbban

Klein Lászlónál

Dob-utca 19

Hívjon! Jöjjön!

Veszek aranytéríték forintért: szőnye-
get, porcellán, üveg, réz, éle-
get, fűző és nő ruhákat, porcel-
kákat, fényképezőgépet, festé-
keket

Gerstl-Majerosi

VIII., Eszterházy-utca 17 (Sze-
dor-utca sarkánál) T.: 135-077

VENDÉGLŐ,

kávéházi
berendezések,
szék, asztal
ok olcsón.
Tel.: 139-274
Hápszínház-
utca 3B

A bouhádi congr. izraelita hitközség
pályázatot hirdet
rabbi-helyettes - kántor - metsző -
hitoktatói állásra.

Pályázatra csak ortodox felekezetű,
45 évesnél nem idősebb, irak-
vadász: lakos, hitű, világra-
nyelvi meggyőzés szerint. Kötele-
ző a meghívottaknak ártóztatni meg.

Székely Emil ékszerész 26
Rákóczi-ut

brillánst, ékszert, aranyat, csövek,
órát legdrágábban vesz.

Művészi siremlékek

nagy választékban

BOROS JÓZSEF

Dob-utca 2. Tel. 227-668

Edény, üveg, porcellán

háztartási cikkek vétele és eladása

Új világ bolt

Népszínház-utca 22. Szombathely

Önálló levelezőt

Könyvtár keresek vidékre. Adat-
okat Gutmán Marcell, Budapest,
Király-utca 34.

CSILLAG

FESTÉK, HÁZTARTÁS,
PIPERE, SZAPPAN, KEFEÁRU
MÉCSÉS, GYERTYA

BUDAPEST, VII., KLAUZÁL-TÉR 13. SZÁM. — TELEFONSZÁM: 222-702

Engländer sütőde

újjaépítve üzembn

Purimi torták és sütemények

Jó minőségben megrendelhetők

Karácsony Sándor-utca 1. (Teleki-tér sarok)

TELEFON: 336-757.

Orth. kóser italok kaphatók.

A látás az Ön vagyona

— ennek őre —

STEUER OPTIKA

BUDAPEST, VI., Oktogon-tér 4 sz. • VII., Thököly-ut 5 sz.
(Teréz-körutnál)

AUTÓ-
PORTAL-
BÚTOR-
ABLAK.

WAGNER
Kazinczy-u. 9.
Tel.: 221-075

ÜVEG

Hírek Palesztináról

A cionizmus új politikai feladatok előtt

A londoni Palesztina konferencia végetért. A palesztinai kormány ultimátum jellegű felszólításának határideje elmult, a fenyegető katonai kormányzás bevezetésére nem került sor, a terroristák aktivitása jelentékenyen leohadt. Izgalmas hónapok után viszonylagos csend van a Palesztina-probléma körül. — néhány napig. Erec nem szerepelt a világlapok első oldalán és hallgattak a rádióállomások is. Csak a hontalan táborok lakói küldték az a világba kétségbeesésük, vigasztalan helyzetük siralmát, de ez ugyátszik már nem „érdekes hír” az újságok számára — és a felelős kormányok nem sokat foglalkoznak vele. A Nemzetközi Munkáügyi Szervezet hatáskörébe tartozik az ügy, a megalakuló adminisztratív és hatásköri problémáival elfoglalt új szerv majd hónapok, vagy évek múlva talán kiad a szerencsétlenek számára — egy nyilatkozatot.

A nagy esőnd azért következett be, mert az angol kormány kétévi halogató politika után elhatározta, hogy a döntést az Egyesült Nemzetek Szervezetére bizza, amely tudvalevőleg a kérdéssel, a honynál eljárási szabályok következtében, érdeemben csak össze foglalkozhat. Addig Palesztina helyzetében lényeges változás nem történhetik. Lehet, hogy az angol kormány döntésében — amely mindig időnyerésre irányult, — éppen ez volt a fő indító ok, bár az India ügyében nyilvánosságra hozott új brit elhatározás arra mutat, hogy a munkáskormány külpolitikájában lényeges változással az imperialista politika fokozatos feladásával számolhatunk. A Jewish Agency elvileg megelégedéssel fogadta Bevin bejelen-

tését Palesztina problémájának az UNO elé utalására vonatkozóan. A Fehér Könyv óta Anglia ugyanis letért a Mandátum jogi alapjáról és Palesztinában gyarmati módszerekkel kormányozott. Ha most Anglia a Népszövetségtől kapott megbízatását az Egyesült Nemzeteknek adja vissza, ezzel Palesztina ügye ismét arra az utra terelődik vissza, amelyen a politikai cionizmus ötven év óta jár: nemzetközi bizottság megszervezése a palesztinai zsidó munka számára. Ez ma, természetesen a változott viszonyok között, a Zsidó Állam megteremtését jelenti. Az angol kormány döntése tehát visszatérést hoz a Jewish Agency által kívánt és magatartásával kiterjesztett jogi és elvi alapra. A cionista politika feladata most szeptemberig megismertetni az UNO tagállamaival a zsidó nép és Palesztina iker-problémájának a cionizmus által javasolt megoldását.

A cionizmus félvívászádos történelmének ez új szakaszában most ismét a „politikai cionizmus” lesz a vezető szerep. Éppen ezért globális méretű cionista politikai aktivitást jelentett be Mose Shertok, az Executiva politikai bizottságának tagja. A most következő félévben minden az Egyesült Nemzetek Szervezetébe felvett, vagy felvétel alatt álló állam kormányát meg kell győzni a zsidó nép követeléseinek jogosságáról. A cionista szervezetek az egész világon erre a munkára központosítják az elkövetkező hónapokban minden erőfeszítéseiket. Mint jeleztük az UNO csak ősszel foglalkozhat érdemben Palesztina sorsával. Önmagától adódik a nehéz kérdés:

Mi történik az új rendezéssel?

Vajon az átmeneti időszakban a mai helyzet konzerválódik? A kérdés valójában kétirányú: elméleti és gyakorlati. Milyen alakban viszi Anglia a palesztinai mandátum ügyét az UNO elé? Eredeti tisztaságában-e abban az értelmezésben, ahogyan a megbízatást az angol kormány a korábbi nemzetközi szervezettől, a Népszövetségtől kapta, vagy abban az eltorzított és az imperialista érdekeket szolgáló változtatott formájában-e, amivé a konzervatív kormány 1939-ben a Mandátumot önkényesen átalakította? Gyakorlatilag — és ez a fontosabb — választ kell

kapnunk a bevándorlást érintő kérdéseinkre: az UNO döntése is zárva maradnak-e Palesztina kapui az odavágyakozók előtt — a havi 1500 engedélytől eltérve. — A földvásárlást korlátozó rendelkezések továbbra is megkötik-e a zsidó építő munka lehetőségeit? Röviden: azzal, hogy az angol kormány a palesztinai kormányzás ügyét nemzetközi szerv elé viszi, gyakorlatilag is megvalósítja-e a Mandátum előírásait. Amennyiben nem, ismét erőteljes bizonyítékát adná politikája valódi indító okáról: nem megoldást, csak időnyerést kíván.

A Palesztina-értekezlet utolsó ülésén éles összetűzés Bevin és az arabok között

A Palesztina konferencia summitmondó zárójelentéséből senki sem következtethet arra — felfűtött hangulatra, amely — Palcor szerint — az utolsó ülés légkörét jellemezte. Ez utolsó találkozón Bevin végre tudtára adta az araboknak, hogy a munkáspárt 1939-ben élesen ellenezte a Fehér Könyvet és éppen ezért ma igen jelentékenyen érvényesül, a kormányban az a törekvés, amely a Fehér Könyv politikájának megváltoztatására irányul.

Az arabok ekkor a helyszíni „felborításával” fenyegetőztek. Kijelentették, hogy Palesztina „felrobban” ha folytatódik a zsidó bevándorlás. Nyíltan bevallották azt kívánják, az angolok takarodjanak ki Palesztinából és adják át a hatalmat az Országban. Majd ők gondoskodni fognak a rend megőrzéséről. Ilyen „eredményre” jutott Bevin kétéves az arabokat ajnározó politikája.

Miért utasította el a Jewish Agency Bevin legutolsó javaslatát?

Most lett csak ismeretes részleteiben az a javaslat, amellyel Bevin utoljára kísérletezett a két palesztinai népnél. Kiderült, hogy gyakorlatilag, zsidó szempontból, a javaslat még elfogadhatatlanabb volt, mint a Morrison terv. Míg a Morrison terv a rendezés kezdetétől számított 12 hónapban belül 100.000 zsidó bevándorlásának engedélyezését javasolja, addig a „Bevin javaslat” két éven át havi 4000 bevándorlót engedne be az országba és továbbiakról egyáltalában nem intézkedik. Teljesen homályos az Ország zsidó és arab területeinek meghatározására vonatkozó rendezés és ami a legfontosabb, továbbra is angol kormányzás alatt maradna az Ország a zsidó önrendelkezés minden lehetőségének nélkül. Ilyen körülmények között a Jewish Agency ismerve a XXII. Cionista Kongresszus

döntését, nem tehetett mást, mint visszautasította a javaslatot. Havi 4000 certifikátért a Jewish Agency nem adhatta el a cionizmus ideáljait, a zsidó nép érdekeit.

Az angol sajtó általában helyesli Palesztina ügyének az UNO elé utalását. Rámutatnak arra, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezete, csak költőle döntést hozhat. Vagy felosztást, vagy új mandátumot. Amennyiben mandátumot megadás mellett alakulna ki az UNO közvéleménye, úgy Angliának be kell jelentenie, hogy a mandátumot csak akkor fogadja el ismét, ha a felelősséget a többi nagyhatalmak is megosztják vele. A „Manchester Guardian” követeli, hogy az UNO döntéséig emeljük fel a zsidó bevándorlási engedélyek számát, hogy ezáltal csökkentésük a táborok lakóinak nyomorát.

Weizmann professzor új találmánya

Mint már jeleztük, Weizmann professzor a Cionista Világszervezet volt elnöke hosszabb tartózkodásra Palesztinába érkezett. A lakosság és a sajtó egyöntetű lelkesedéssel fogadta a cionizmus böles vezérét és a lapok a „cionizmus atyja” jelzővel tisztelték meg.

Mint kiderült, Weizmann professzor új, tudósok által korszakalkotónak mondott találmányának ereji bevezetése céljából érkezett az Országba. Hosszu kísérletezések után sikerült Weizmann professzornak, — aki tudvalevőleg kémikus és egyetemi tanár — feltalálni egy új rugalmas anyagot, amely bizonyos jellegzetességeiben hasonlít a neylonhoz, de azt tartósságban, rugalmasságban messze felülmúlja. Szakértők szerint az új anyag egész új iparágat fog megteremtetni, különösen finomabb anyagok előállítására fogják használni. A találmány Erec Jisrael szempontjából döntő jelentőségű, mert Weizmann professzor a találmány

értékesítését Erec Jisrael számára szánta. Felbecsülhetetlen fontossága a találmányban az, hogy olyan növényből állítható elő, amely Erec Jisraelben megtermel és pedig olyan száraz talajon is, amelyet eddig művelésre nem használhattak. Ily módon nemcsak hatalmas új iparág fog kialakulni Erec Jisraelben, amely különösen a kisipari fejlődés vonalán fog lényeges eredményeket hozni, hanem eddig használhatatlan területek válnak az új növény, termesztésére alkalmas bevethető területté. Weizmann professzor már szükséges anyagi előkészítés után érkezett az Országba és rövidesen hozzátartanak jelentős területeken az új növény termesztéséhez. Weizmann professzor a nagy politikai ílmódon szolgálja a mai Erec Jisrael ügyét, amint hogy első világháború idején tett tudományos felfedezését is Palesztina számára gyümölcsözővé tette.

(GELLERT)

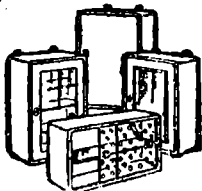
ÓRÁT, ÉKSZERT

NEUFELDTŐL

csak Rákóczi-ut 8/a.

NISZEL orth. kóser étterem Révai-u. 14. Tel. 120-092.

Kitűnő SEL PESZACH tohaji és homeki borok rendkívüli olcsó árban

F 28.60-tól

kaphatók a VEGH-féle
új típusú, modern, hófűtő

FÜRDŐSZOBA SZEKRÉNYEK

Viszonteladónak engedélyt!
Ferenc-krt 29.

FILM-BOY

áruszállító és gyorsküldővállalat

Jelkülszerűen elintézi inkasszókat,
trickkís, biciklis megbízásokat.
VII., HOLLÓ-UTCA 17.

Telefon: 423-526

Muszosok!

Aszód, Iklad, Jászberény
Egész nap a Corvin-buffet
étteremben vagyok
Andrássy-ut 43.

Weiner Mihály

Férfi ruhákért,

személyné, fehérneműért, szőnye-
gért, zálogtárgyért, egész háztartá-
sért legálábbis Uziel

GRÜN, saját Üzletem részese.

Népszínház-utca 20. Hívásra jön.
Telefon: 135-092

A pontos, megbízható

„DAVAI“ BOY-vállalat

mindent elintéző - (Éjjel-nappal)
Óránként 6 Ft

Orály-utca 21. Telefon: 226-893

Papir, írószer

Ismeri könyvek, kartotékok, váltó
lejárati és alkalmazott nyilvántar-
tási könyvek.Weinberger és Fejérmé
IV., Deák-tér 6. (Anker-palota)

Hitközségek figyelmébe!

Hechserrel ellátott orthodox kóser
szel peszach húsvéti fehér és vörös
bikortiszta

BOROK

50 literen feletti kölcsön hordókban,
vasatlon szállítva kapható.

SCHINDELHEIM ADOLF

BORKERESKEDŐ, Telefon: 92.
GYÖNGYÖS.

UTAZIK?

Böröndök, retikülök, aktatászkák és
mindenféle diszmodurák, nagyban és
kicsinyben, Krusz Géz., Budapest,
VIII., Rákóczi-ut 13., udvarban.

H I R E K

— „GETTÓ ELŐTT —
GETTÓ ALATT“ című cik-
k-sorozat folytatását anyagtor-
lódás miatt legközelebbi szá-
munkban folytatjuk.— Ábrányi Aladár ünnepsége.
A Pesti Izr. Hitközség iskolái-
nak tanterületei március 2-án
d. e. 10 órakor, a hitközség
székházában, Ábrányi Aladár
igazgató nyugalmabavonulása
alkalmából ünnepséget rendez-
nek, amelyre nevezett tisztelőit,
barátait és volt növendékeit
ezúton is meghívják.— A Szocialista Cionisták
(Ichud Mapaj) Pártja legköze-
lebbi összejövetelén, március
3-án (Füsti Sándor-ut. 21/b.
d. u. 6 órakor) dr. Ben-
schowsky Imre budai főrabbi
tart előadást: „Mi legyen a ki-
tértekkel“ címmel.— Dr. Vass Lipót a nagyfu-
varosutcai körzet elnöke. A
nagyfuvárosutcai körzetben Vi-
téz Aladár elhalálása foly-
tán megüresedett a körzeti el-
nöki szék. A Pesti Izr. Hitköz-
ség Elöljárósága legutóbb tar-
tott ülésében a hitközségi cik-
lus hátralévő idejére dr. Vass
Lipót nagyfuvárosutcai körzeti
elnökhelyettes bizta meg a
körzeti elnöki tisztség ellátásá-
val.— Palesztina nevelési kérdé-
se. Február 19-én nagy érde-
klődéssel kísért előadást tartott
Jámbor Ferenc Palesztina ne-
velési kérdéseiről a Borocho-
körben. A termet zsúfolásig
megtöltő padagógusok szelle-
mes előadás keretében ismer-
kedtek meg az erégi iskola-
rendszerrel és azzal a fejlődés-
sel, amit az erégi Jisuv a hé-
ber kultúra és az ifjúság neve-
lése terén elért.— Fenákel Miklós a Csáky-
utcai templom kántora. Pén-
teken este a hívők előtt iktat-
ták be Fenákel Miklóst a
Csáky-utcai templom új kán-
torát. A felülműve széphangu
kántort a közönség szeretettel
fogadta.— A Magyar Zsidók Országos Egy-
esülete (MAZOT) V. ker. Szervezé-
nek Ifjúsági Csoportja I. hó 22-én
rendezett második vidám kórosztót
klubhelyiségben. Mátrai József, Blum
Éva és Holbauer Ignác adták elő
vidám számokat, nagy sikerrel. A
jól sikerült vidám számok után ve-
tített képos előadás keretében Ja-
kob Schwarc ismertette Ezer Jisz-
rael fejlődését. Dr. Vágházi István
zárvázalában bejelentette, hogy ez
a csoport maga kíván lenni a MA-
ZOT ifjúsági csoportjának, melyet is
nemcsak az V. kerületben lakókak,
de a főváros bármely körületében
lakó zsidó ifjúsági szeretettel vár-
ják kulturális és vidám össze-
jöveteleikre. A MAZOT V. ker. Ifjúsági
Csoportja március 1-én, este 7-8-kor
műsoros ismerkedő-estét tart klub-
helyiségben (Szt. István-ut. 1. l.).

A Magyar Zsidók Országos Egyesülete Női Osztályának

előadótérképben (Andrássy-ut.
81.) február 20-án Szilas Frida,
az ismert költőnő tartotta
szerzői délutánját, nagyszámu
meghívott közönség jelenlété-
ben. A verseket maga a költő-
nő, Gerő Erzsé a Magyar Szín-
ház és Fenyő Emil a Vigszin-
ház tagja mondották igen nagy
sikerrel. A megzenésített verse-
ket Adler Marianne énekelte
nagy sikerrel. A női osztály kö-
vetkező kulturdélutánját március
13-án rendezi. Előadó Gervai
Sándor, az Új Élet munka-
társa, az „Állhatatos frászu-
dók“ és a „Csoda a Géza-ut-
cában“ nemrég megjelent ki-
tűnő könyvek szerzője. A kö-
vetkező munkadélutánját a
női osztály a purimi ünnepekre
való tekintettel nem csütörtöki
napon, hanem március 4-én,
kedden délután tartja.— Trumpeldor emlékest. A
Haoved Hacioni klacionista
munkásmozgalom és a Hanoar
Hacioni klacionista ifjúsági
mozgalom rendezésén má-
rcius 1-én, szombaton este 7
órai kezdettel az Általános
Cionista Blokk nagytermében
(Arany János-ut. 24.) József
Trumpeldor emlékest. Belépő-
díj nincs. Püföt terem.— „Körzeti hírek.“ A Pesti
Israelita Hitközség józsefvárosi
templomkörzete, dr. Salgó
László rabbi szerkesztésében
„Körzeti Hírek“ címen körleve-
let bocsájtott ki, amely közli
Stückler Lajos, Domonkos
Miksa, dr. Kertész Adolf, Hor-
váth Mihály, dr. Balázs József
és Kövári Izsó cikkei a körzet
munkájáról és feladatairól.— A Szocialista Cionisták
(Ichud Mapaj) Pártja február
24-iki, hétfői pártnapján dr.
Berg József főrabbi bevezetője
után M. Walter tartott előadást
a zsidó-arab viszony alakulá-
sáról.— Jámbor Ferenc, a Keren
Hajszod főirodájának (Jeru-
sálem) kiküldötte, a Zsidó
Nemzetgyűlés tagja, nagy érde-
klődéssel fogadott Utazás Dan-
tól Bér Sev-ig című előadását
március 2-án, vasárnap d. e.
11 órai kezdettel a Füsti Sán-
dor-ut. 21/b. alatti kultúrterem-
ben folytatni fogja.— EGY SZEGÉNY RUHA-
TÁROSNŐ KERELME. Kérem
az illetőt, aki e hó 23-án, va-
sárnap délelőtt a Városi Szín-
házban tartott nagygyűlés al-
kalmával a ruhatarban eser-
nyőtől tévedésből elcseszté
más tulajdonát képező esernyő-
vel, hozza vissza, mert a sze-
nügy ruhatarosnőnek az állása
függ ettől.

Döntés az ujbpesti emlékműpályázat ügyében

Az Ujbpesti Izr. Hitköz-
ség emlékműbizottsága február
24-én ült össze, hogy döntson
a beérkezett pályaművek díja-
zása fölött és megállapítsa a
kivitelezésre szánt tervet. Szak-
értő bizottság, melynek tagjai:
Földes Lenke, dr. Pogány Gá-
bor, Fenyő Andor és Bánhalt
Rezső voltak, véleményének
meghallgatása után az emlé-
kműbizottság az első díjat
„Jiszgadai“ jelű pályázat-
nak (Diamant Róbert és Má-
csai János), második díjat
„Kegyelet 1944“ (Kőrösi Mar-
ton és Blasberger János),
harmadik díjat „Zsidó szív“
(Fodor Imre) ítélte.Ezútan az emlékműbizottság
kivitelezésre a „Kegyelet 1944“
jelű pályaművet fogadta el

Pesti Izr. Hitközség (Sip-utca 12. l. 16) utján keresik

893 Nelly Goldhageni Wienből
utoljára Budapest, Zsidó-
körház, keresi Ing. Albert
Welt, Wien.— Eljegyzés. Loránt Evté
(Budapest) eljegyzte Oster-
reicher Ernő (Miskolc).— A Fiúárvaház díszhang-
versenye. Február 22-én, a Ze-
neakadémia nagytermében zaj-
lott le a pesti izr. hitk. alapít-
ványa Fiúárvaház felépítése já-
rára rendezett díszhangverseny.
Igen szépszámu közönség és
Bartha miniszter jelenlétében
a felépült elsőrangú művészek
nagyteljesítményű estélyt nyuj-
tottak. A közönség, aki filer-
jeivel nemcsak célért áldozott és
a művészek, akik áthatva ezen
gyönyörű ideától léptek a do-
bogóra, egymásra találtak és
azzal a szép élménnyel távoz-
tak, hogy ők is egy-egy téglá-
val járultak hozzá az árvaház
felépítéséhez.— A Pesti Chevre Kadisa
alapítási ünnepsége. Február
19-én a Jom kippur katonai is-
tentisztelet keretében tartotta
a Pesti Chevre Kadisa Izraeli
Szentegylet a Rumbach-
utcai zsinagógában alapítási
ünnepségét. Az ünnepi beszédet
dr. Fischer Benjámin főrabbi
mondotta, aki a Chevre nem-
ségeiről beszélt és a nagy
világosságban mártírhaltalt
zsidó rabbi emléket idézte.— Zajin Adár ünnepség a
nagyfuvárosutcai templomban.
A nagyfuvárosutcai templom
körzeti templomában csütörtök-
kén, pénteken 27-én d. u. 7/6
órai kezdettel Zajin Adár Al-
kalmából gyász-istentisztelet
lesz.GYERMEKÁGY, VICÁNAI
BICIKLI, ROLLER, VICÁNAI
ÖSSZESKÖS ÁGY
Nagyatádi Szabó-utca 50
Király-utca sark.

Művészi síremlékek

EICHBAUM MÓR és FIA,
V., Rudoli-tér 3. (Margit hídnál)

SÍRKŐ-ÜZLET

Márványlapok vésését, aranyozását, ügyeztetését vidéki elhurcoltak
emléktábláinak elkészítését a legújanyasabban vállalja

FARAGÓ (FRIEDMANN) SANDOR,

NAGYDÍGA-UTCA 34. SZOMBATON ZÁRVA

38-45-ig, narossal vagy kerek-
dével. Csak étetben járta vagyolt.
Videkre is megyek. „Gyermekes-
relő” jellegre a kintőba.

Már sok szerencsés boldog házasságot

hozzát kére díszben a HÉTRE, Budapest, IX., Bethlen u. 4. sz. Hétre 1-4-ig fogad. Válaszboríték Kérem becsületes.

40 éves házias, 2 1/2 éves kislánnyal jó apát és szerető élettársat

Keresem, olyan jómegjelenésű, intelligens, agilis kereskedő vagy iparos személyt, aki a házasságban és családban folytatná az életét. Csinosnak mondott, deportált örvénye, kétszobás, főbérlet lakással rendelkezem. „Vidéki is benőstülhet” jelgére a kiadóra.

Egyedülmaradt, szép lakással rendelkező, 50 éves asszony vagyok. Belterületen lévő üzemembe keresek 55 év körüli, agilis, nagy ismerettel bíró segítőtársat.

házasság céljából

„Margit” jelgére a kiadóra.

Férjhez mennék

Korban hozzáillő, intelligens, foglalkozással bíró jó férjhez. „40 éves” jelgére a kiadóra.

A VAC HIREI

Közzététel: Tartalom: A VAC I. hó 22-én. A közzététel a teljes egészében és összhangban folyik le. Az új vezetőség megválasztása közéleti hísszával történt. Wesel István fotókat azonos, tar. János beszámolója 13 versenyző szakosztály munkásságát ismertette és az utolsó sportértesítőmunkát nyert bajnokságok győzelmei és helyezések tömegét sorolta fel.

Az „Uzleti-tenisz” világbajnokságok csapatversenyei február 28-án, pénteken kezdődnek. Párisban. A magyar válogatott női csapatban 2 játékos szerepel a VAC tagjai sorából, akik a jövő hó elején az egyéni világbajnokság küzdelmeiben is részt vesznek.

Labdarugó csapatunk minden szerdán és pénteken délután tartja tréningjeit a Pestások sporttelepén. Az első bajnoki mérkőzés már vasárnap lejátszásra kerül.

Kosárlabda bajnoki mérkőzések tavaszi fordulója megindult. A Nemzeti Bajnokság első osztályába sorozott csapatunk 23-án játszott is már és első mérkőzésén szolnoki ellenfelet győzte le.

Birkózó szakosztályunk ismét változó helyzetbe került. A birkózószövetség a Honvédség adta kölcsön a VAC részére, most azonban visszavetzi és a szakosztály működése mindaddig megáll, míg saját tulajdonú birkózószövetség beszerzésére alkalom nem nyílik.

Borolónk nagy kedvvel és biztató eredménnyel látogatják a Wessely-utcai iskola tornatermi tréningjeit. Szakértő és lelkes vezetés biztosítja a szakosztály fellendülését és rövidesen sportbeli sikereiről is beszámolhatunk.

Schulz Jenő cég

Órá-ékszerész (órájavító)

VII., Wessely-utca 4. a régi házban

Gergely Miklós

aranyműves és ékszerész

VÉTELI Tel.: 422-345. ELADASI

Goldné

a család uralkodó legmegbízhatóbb házasságközvetítője VII., Akadémia u. 8. földszint 2. Uj telefonszám: 221-349.

MEGISMERKEDNÉK

házasság céljából

20-23 éves, arth. családból való, intelligens, csinos leánnyal, kinek berendezett lakása van. Választ: „Könyvelő Talmudchuchom” jelgére a kiadóra.

Negyenkettes, INTELLIGENS,

önálló technikus nősülne

Csinos asszony irírt „Vidékre 175” jelgére a kiadóra.

Férjhez adnám

24 éves, szőke, szép, házias, molett, intelligens, egyedülmaradt LEÁNY-HUGOMAT.

40.000 forint értékű ingatlana van.

Irának 35 éves korig fővárosi, esetleg vidéki, önálló üzlettel vagy üzemmel, vagy más önálló szabadfoglalkozással bíró férjhez. „Dr. H. P.” jelgére a kiadóra.

Feltűnően szép,

minden tekintetben kifogástalan, ásvényen maradt LEÁNYOMAT

férjhez adnám

45-48 éves, korrekt uriemberhez. „Hűség” jelgére a kiadóra.

Benősülne

34 éves, magas, önhibáján kívül elváró, felmondatlan állásban lévő állami főtisztviselő.

Választ: „Jó kereskedő” jelgére a kiadóra.

Teljesen egyedülmaradt, vidéki nagyvárosban, csinos, intelligens, házias URILEÁNY, önálló iparral, berendezett, kétszobás lakással, párezer forinttal.

élettársat keres

korrekt, agilis iparos v. kereskedő személyt. „Talpé becsülete, 48-52-ig” jelgére Halász hirdetés, Rákóczi-ut 27/A.

Harminchároméves,

ORTH FIATALEMBER, kinek vidéken társas üzlete van.

megnősülne.

„Egyszerű” jelgére a kiadóra.

Legszebb trakk- és smoking-öltöny-kölcsönzés

WLD. KAZAR-UTCA 2.

Használt ruha vétel — eladás.

Társasági legismertebb házasság-

közvetítő, Doktorné

Király-u. 67. I. 3. Telefon. 421-920

Keresek 50-60 közötti urat

házasság céljából

berméllyen szakmabeli, üzlet és lakás van. „Egyedül 54” jelgére a kiadóra.

Melyik, egyetemelőjárj rendelkező, modern gondolkodású férfi volna hajlandó

feleségül venni

üzletasszonyt is megfelelő, csinos, 35 éves, üzlettel és egyéb vagyonnal rendelkező ásvényasszonyt, ki magának elbírása lenne leveleket. „Békeség” jelgére Nemes hirdetőiroda Makó korábbi.

Vidéki deportált ásvénye

házasság céljából

megismerkednék 45-50 éves urral. Ipari házzal rendelkezem. „Férfi kereskedő” jelgére a kiadóra.

Keresem

örvén uriember ismeretségi

házasság céljából,

ki csinos, alacsony urasszony életét boldoggá tenné. „Harmadik életem” jelgére a kiadóra.

Nősülne, 40 éves

jómegjelenésű, jobb iparos

kereskedő esetleg benősülne.

Jelg: „Egymásért dolgozunk 33”.

Jobb körökben járatos

sadchen

adja le címét. Jelg: „Csak agilis” jelgére a kiadóra.

Keresek

csinos, intelligens, szigorúan vallásos, 36 éves, örvény, jószáguált bugom részére, hozzáillő, orthodox, jómegjelenésű, egészszteniával bíró,

intelligens férjet.

„Kölcsönös szimpátia 40” jelgére a kiadóra kerek.

A zsinagóga naptára

Február 27, csütörtök: Adár 7, péntek: 8, szombat: 9, vasárnap: 10, hétfő: 11, kedd: 12, szerda: 13 (Ember helye), csütörtök: 14 (Purim).

Szombaton, március 1-én heti szidra: Tűz, hétfő: L. Sámuel XV, 2-34.

Imakövek:

Ima- házak	Pén- tek	Szombat					Hétfő- nap
		este	reggel	d	d	este	reggel
Dohány	1/6	7/15	1/6	1/6	6/20	7/15	1/6
Rumbach	1/6	7/10	1/6	6/20	7/15	1/6	1/6
Bothlen	1/6	7/10	1/6	6/20	7/15	1/6	1/6
Csáky	1/6	7/10	1/6	6/20	7/15	1/6	1/6
Dózsa	1/6	7/10	1/6	6/20	7/15	1/6	1/6
Nagyfuv.	1/6	8	1/6	6/20	7/15	1/6	1/6
Páva	1/6	9	1/6	6/20	7/15	1/6	1/6
Zugló	1/6	7/10	1/6	6/20	7/15	1/6	1/6
Fiúvárh.	1/6	7/10	1/6	6/20	7/15	1/6	1/6
Leányvár.	1/6	7/10	1/6	6/20	7/15	1/6	1/6

Péntek esti gyertyagyújtás:
5 óra 15 perccor.

A budai istentiszteletek 4deje. Február 28., pénteken este 7/6 órakor, március 1., szombaton d. e. 11 órakor Torockó-u. 6/b. sz. alatti imaházban szombaton reggel 8 órakor. Március 1-én, szombaton délután 5 órakor Oneg Sabbat a III., Zsigmond-u. 49. sz. alatti tanács-teremben. Istentiszteletek helye: III., Zsigmond-u. 49., XI., Bocskay-ut 37., II., Torockó-u. 6/b. és péntek esténként II., Főu. 12. sz. alatt.

Óbudai templom: III., Zichy-utca 9., péntek és ünnep est 7/6 órakor, szombat és ünnep d. e. 9 órakor.

Jómegjelenést,

csinosnak mondott, szolid URILEÁNY VAGYOK,

férjhez mennék

jószáguált urhoz, 40-48-ig, Lovó-
leket várak: Csanád-utca 4/b.
STERK ARHIN, IRENEK részére

Uri. orthodox körökben járatos

magánsadchen

közlje címét. „Nagykereskedő”
jelgére Balogh, Szt. István-kr. 8.

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadói hivatal
VII., Sip-u. 12. — Telefon: 423-930.

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK
ORSZÁGOS IRODÁJA

Felolós szerkesztő és felolós kiadó:

ROÓZ REZSÓ

Beküldött kéziratokat nem örl-
tink meg s visszaküldésükre
nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomdai mű-
lézet rt. körkörösgepein.
Fel. nyomdavezető: Margitay Antal

PIECHNIK UTOA

SZAMOSINÉ (özü. PIECHNIKÉ) ÉS BANYAI HAJMÜTEREM

Az igényes közönség parókakészítője
Budapest, IV., Váci-utca 18. sz. Telefon: 380-396

Paróka, frizett, hajpótrész.
Megrendeléseket vidékre is pontosan szállítunk